

FELSŐ-SZABOLCSI VIDÉKFEJLESZTÉSI EGYESÜLET

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2014-2020

**Fényeslitke
2016.**

Tartalom

Vezetői Összefoglaló	3
1 A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz ...	4
2 A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	5
3 A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	8
4 Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése.....	10
4.1 Helyzetfeltárás.....	10
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	15
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások	17
4.4 SWOT	20
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	22
5 Horizontális célok.....	24
5.1 Esélyegyenlőség.....	24
5.2 Környezeti fenntarthatóság	25
6 A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása.....	27
7 A stratégia beavatkozási logikája	29
7.1 A stratégia jövőképe.....	29
7.2 A stratégia célhierarchiája	29
8 Cselekvési terv	33
8.1 Az intézkedések leírása	33
8.2 Együttműködések.....	46
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	47
8.4 Kommunikációs terv.....	59
8.5 Monitoring és értékelési terv	60
9 Indikatív pénzügyi terv	63
Kiegészítő információk.....	65
Mellékletek	66

Vezetői Összefoglaló

A LEADER HACS jelen dokumentum megalkotásakor a helyzetfeltárásból adódó meghatározások alapján, egy offenzív stratégia megalkotását választotta, vagyis erősségeinkre támaszkodva használjuk ki lehetőségeinket, azaz lehetőségeink megvalósítását az erősségeinken keresztül törekszünk elérni, a beavatkozásra szánt forrás (609 millió forint) felhasználásával, a rendelkezésre álló időkereten (2016-2020) belül.

A lehető leg szélesebb körben igyekeztük bevonni a térség szereplőit. Mintegy fél évet töltöttünk a stratégiánk megalkotásához szükséges társadalmi igény összegyűjtésével. Az ingyenesen terjesztett térségi lap (NEXUS Információs és közéleti kiadvány) segítségével eljutottunk minden családhoz. Fórumokon és más rendezvényeken tájékozódunk és tájékoztattunk, így elmondható, hogy az elkészült HFS térségi szándékot képvisel.

A legfontosabb szempontok a HFS tervezése kapcsán a következők voltak: az alulról jövő kezdeményezések ösztönzése, a területalapú megközelítés és a helyi partnerség kialakítása. Ezek a fő LEADER elvek szolgáltattak alapot a tervezéshez, valamint a stratégia megvalósításának konkrétumain, azaz az intézkedéseken keresztül.

A stratégia tervezéskor figyelembe vettük a gazdaságfejlesztés fontosságát, amely a VP céljaiban is kiemelten szerepel, így a HACS a teljes forráskeretéből 60%-ot kíván erre fordítani. A dokumentum gazdaságfejlesztéssel foglalkozó része három fontos célkitűzést fogalmazott meg e tekintetben: a vállalkozásfejlesztést, az együttműködést, a gazdasági infrastruktúra fejlesztését.

Az a hozzáadott érték, amelyet a LEADER forrásokon keresztül, megvalósítani szándékoznak a stratégia alkotói, és ami e nélkül nem volna lehetséges, az a civil szervezetek megerősítése. A térség fejlődésének fő célkitűzései között szerepel ez, hozzá a helyi partnerséget, a hálózatépítést, a civil társadalom társadalmi szintű megerősödését. Azt is fontos leszögezni, hogy ezek a szervezetek vidéken más forrásból nemigen remélhetnek komoly támogatást.

A HFS végrehajtásának operatív szervezete a Munkaszervezet, az Egyesület ügyviteli és adminisztratív szervezete is. Három főből áll, mindenki egyetemet végzett diplomás. A munkaszervezet vezető gépészmérnök végzettségű, az egyik vidékfejlesztési menedzser faipari gépészmérnök, a másik terület- és településfejlesztő geográfus és földrajz tanár végzettséggel rendelkezik.

Már a 2007-2013-as időszakban is ugyan ez a három fő alkotta a munkaszervezetet, teljesen a kezdetektől fogva. Mindenkinek van gyakorlata a stratégia megalkotásban, felülvizsgálatban és a végrehajtásban is, de az ügyfelekkel történő kapcsolattartásban is. A munkaszervezet minden tagja ez alatt az időszak alatt részt vett a támogatási kérelmek feldolgozásában, értékelésében és bizonyos fokú helyszíni ellenőrzésében is.

1 A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz

A tervezés során a LEADER hét alapelvét igyekeztünk előtérbe helyezni: az alulról jövő kezdeményezések ösztönzését; a térségre fókuszáló megközelítést; a helyi partnerséget; a több szektort érintő integrált fejlesztéseket; a hálózatépítést; az innovációt; a térségek közötti és nemzetközi együttműködések. Úgy döntöttünk, hogy nem próbálunk meg az EU2020 szerteágazó céljainak dzsungelében tájékozódni, mindenhez igazodni, hanem következetesen tartjuk magunkat a LEADER alapelvekhez, így biztosan nem hibázhatunk.

Bármilyen stratégia megalkotása is történik, nem készülhet olyan fejlesztési stratégia, és különösen itt vidéken az ország legelmaradottabb területén, a Keleti periferián, amely nem a gazdaságfejlesztésről, ezáltal a munkanélküliség csökkentéséről, a családok gyarapodásáról, életszínvonalának kiszámítható emelkedéséről szólna.

A stratégia megalkotáskor nem lehetett nem figyelembe venni VP céljait, hiszen eleve, csak olyan intézkedések megalkotása volt lehetséges, amelyek valamilyen kapcsolódást mutatnak a VP 6 prioritásával. Ezen túlmenően a HFS-ben azt is figyelembe kellett venni, hogy a VP-ben vagy más operatív programban már szereplő intézkedések/felhívások ne szerepeljenek a stratégiában. Ez ugyan korlátozó szabálynak tűnik, de végeredményben a HFS mintegy kiegészíti azokat, azaz megszünteti vidéken a támogatási rendszerben fellelhető fehér foltokat, a VP és az EU2020 céljai fenntartás mellett.

A Partnerségi Megállapodás prioritásaiból mind az 5 megtalálható az általunk megfogalmazott 12 intézkedésben.

A KSK rendelet szerinti 11. tematikus célból az intézkedésekben 5 cél közvetlenül kimutatható (1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése. 3. A kis-, és közepes vállalkozások versenyképességének fokozása. 6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának növelése. 9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem. 11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fejlesztése.). A többi tematikus cél csak részlegesen, de érinti az általunk megfogalmazott intézkedéseket.

A stratégia pénzügyi tervezésekor figyelembe vettük, a már említett, gazdaságfejlesztés fontosságát, amely a VP prioritásaiban és a fókuszterületek meghatározásában is kiemelten szerepel, így a tervezők ajánlása alapján a HACs döntéshozói (elnökség, Közgyűlés) a teljes forráskeretéből 60%-ot kívánnak erre fordítani.

2 A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A térségünk civil és üzleti szférát képviselő szereplőinek nagy része tagja egyesületünknek, így az elkészült HFS tervezetet mindenképpen tárgyalja a Közgyűlés és az esetleges módosításokkal elfogadja majd, attól függetlenül, hogy ez egyébként is kötelező lenne számunkra.

Az egyesület közgyűlése döntött egy Tervezői és Koordináló Csoport (TKCs) felállításáról, és az abba delegált személyekről. A Közgyűlés a munkaszervezet alkalmazottain kívül még három főt delegált a TKCs-ba, akik mind többéves fejlesztésben eltöltött szakmai és projektmenedzselési tapasztalattal rendelkeznek. A tagok többsége már a 2008-as HVS megalkotásában és végrehajtásában, a 2011-es és 2013-as HVS felülvizsgálatában is részt vett.

A Tervezői és Koordináló Csoport tagja:

- **Helmeczi László** – önkormányzati tagozat (Záhony Város polgármestere).
- **Klicsu Ferenc** – civil tagozat (Tuzsér Községért Közalapítvány titkára).
- **Molnár Béla** – vállalkozói tagozat (egyéni vállalkozó, Gyulaháza).
- **Bodnár János** – Munkaszervezet vezető, a TKCS vezetője.
- **Fazekasné Szikora Ágnes** – vidékfejlesztési menedzser (munkaszervezet).
- **Kun László** - vidékfejlesztési menedzser (munkaszervezet).

*Külsősként a HFS tervezésének végső fázisában, a hátrányos helyzetű csoportok érdekeinek képviseletében, tanácskozási joggal részt vett a TKCs munkájában **Fazekas Tibor** családsegítő, a Kisvárdai és Térségi Szociális Szolgálatból.*

A feladatok a következők szerint oszlottak meg: Bodnár János, a TKCS munkájának koordinálása, szervezése; Fazekasné Szikora Ágnes, fórumok szervezése, projektötletek feldolgozása HFS részeinek kidolgozása; Kun László, fórumok szervezése, statisztikai adatok feldolgozása, HFS részeinek kidolgozása; Helmeczi László, a HFS részeinek értékelése az önkormányzatiság jegyében; Molnár Béla, a HFS részeinek értékelése a vállalkozói szemléleten keresztül; Klicsu Ferenc, a HFS részeinek értékelése a civil tagozat szempontjai alapján.

A Helyi Fejlesztési Stratégiánk megalkotását a projektötletek gyűjtésével indítottuk el. Ehhez készítettünk egy űrlapot, amelyet megjelentettünk a honlapunkon (www.felsoszabolcs.hu), Facebook oldalunkon, valamint egy, a térségünkben kéthetente megjelenő, a háztartásokba ingyen eljutó Nexus újságban is meghirdettük a lehetőséget. Emellett négy fórumot szerveztünk a négy kisvárosunkban. Dombrád, Mándok, Ajak és Záhony), az ottani polgármesterek szervezői segítségével, illetve ezeket is meghirdettük a fent említett Nexus újságban és a Facebookon is.

Projektötletet bárkitől elfogadtunk és vártuk is, hogy minél szélesebb körből érkezzenek, illetve fórumaink is nyitottak voltak, bárki részt vehetett és kérdezhetett a 2014-2020-as időszakról.

Elérhetőségeinket is minden hirdetésnél megadjuk, illetve honlapunkon és a Facebook oldalunkon is elérhető, irodánk pedig bárki számára nyitva áll munkaidőben, hétköznapokon napi 8 órában.

Többen saját polgármesterüknél érdeklődnek, akik irodánkhoz irányították az ügyfeleket. Ezt a tényt a hozzánk érkező ügyfelektől tudjuk.

A projektötletek írásban érkeztek hozzánk, ezeket el is tesszük (a 2007-2013-as időszak kezdetén beérkezettek is megvannak), illetve a fórumokról készítettünk jelenléti ívet, fotókat, emlékeztetőket is.

A beérkezett projektötleteket (99 db.) táblázatos formába feldolgoztuk és rendszereztük. Egy-egy jól kidolgozott projektötletet felhasználtunk közvetlenül (gyerektáboroztatás), ezek alapul szolgáltak az intézkedések megfogalmazásában is. A LEADER alapelvek ezzel az elvégzett fontos munkával tudtak közvetlenül érvényesülni a tervezés egész folyamatában, és jelentek meg a HFS-ben.

Közösségfejlesztési projektötlet beérkezett 71 db. összesen 1 593,9 millió forint (m Ft) támogatási összegre.

• önkormányzati infrastrukturális fejlesztésre	16 db. – 981,7 m Ft.
• önkormányzati közösségi szolgáltatásfejlesztésre (szociális)	15 db. – 80,3 m Ft.
• civil infrastrukturális fejlesztésre	4 db. – 62,5 m Ft.
• civil közösségi szolgáltatásfejlesztésre (szociális)	8 db. – 74,7 m Ft.
• egyházi infrastrukturális fejlesztésre	18 db. – 373 m Ft.
• egyházi közösségi szolgáltatásfejlesztésre (szociális)	10 db. – 21,7 m Ft.

Gazdaságfejlesztési projektötlet beérkezett 28 db. összesen 1 332,- millió forint támogatási összegre.

• vállalkozásfejlesztés/termelőkapacitás fejlesztés	4 db. – 107,- m Ft.
• vállalkozásfejlesztés/turisztikai fejlesztés	10 db. – 233 m Ft.
• vállalkozói fejlesztések szolgáltatói céllal	7 db. – 227 m Ft.
• egyéb vállalkozói fejlesztések (piac, szélerőmű stb.)	7 db. – 765,- m Ft.

A hasonló, vagy azonos tartalmú projektötletek a társadalomban megfogalmazódó igényt mutatták, amelyeket beépítettünk a stratégiába, intézkedési szinten. Így megjelent benne a mikrovállalkozások fejlesztése, külön kiemelve belőle a turisztikai fejlesztéseket, a civil szervezetek eszközellátása, a hagyományőrzés feltételeinek megteremtése, rendezvénysorozatok támogatási igénye, az egészség prevenció fontossága, valamint a gyermekek nyári tematikus táboroztatása.

A közösség részvételét alátámasztó események listája:

1. A munkaszervezet dolgozói munkaidőben, a munkaszervezet irodai helységében folyamatosan, a hét minden munkanapján, egész évben fogadja az ügyfeleket a vidékfejlesztést érintő bármilyen kérdésben, így a HFS- érintő kérdésekben is.
2. Projektötlet gyűjtése – www.felsoszabolcs.hu – 2015. szeptember 16.
3. Kihelyezet fórumok időpontjai - www.felsoszabolcs.hu – 2015. szeptember 17.
4. Projektötlet gyűjtése és a kihelyezet fórumok időpontjai – NEXUS Információs és közéleti időszaki kiadvány – megjelenés 2015. szeptember 23.
5. Elnökségi ülés - 2015 szeptember 28. – Fényeslitke, résztvevő 8 fő – a VP HFS-t érintő részei, ajánlás a TKCS megválasztására.
6. Közgyűlés - 2015 szeptember 28. – Fényeslitke, résztvevő 53 fő – a VP HFS-t érintő részei, döntés a TKCS felállításáról, a TKCS tagok megválasztása.
7. Szakmai fórum – 2015 szeptember 28. – Fényeslitke, résztvevő 26 fő – a TOP vidékfejlesztést érintő részei, valamint a Magyar Államkincstár szerepe a Széchenyi 2020 pályázataiban.

8. Tájékoztató szakmai fórum – 2015 szeptember 30. – Dombrád, résztvevő 18 fő – a VP aktualitásairól, a tervezés folyamatáról és a projektötletekről.
9. Tájékoztató szakmai fórum – 2015 október 5. – Mándok, résztvevő 8 fő – a VP aktualitásairól, a tervezés folyamatáról és a projektötletekről.
10. Tájékoztató szakmai fórum – 2015 október 6. – Ajak, résztvevő 7 fő – a VP aktualitásairól, a tervezés folyamatáról és a projektötletekről.
11. Tájékoztató szakmai fórum – 2015 október 8. – Záhony, résztvevő 9 fő – a VP aktualitásairól, a tervezés folyamatáról és a projektötletekről.
12. TKCS ülés – 2015. december 1. – Fényeslitke, résztvevő 6 fő - elemeztük a beérkezett projektötleteket, a helyzetfeltárási részt, a SWOT analízist és az átfogó célokat tárgyaltuk meg.
13. TKCS ülés – 2015. december 16. – Fényeslitke, résztvevő 5 fő - második ülésen az intézkedési tervet és az intézkedéseket, valamint a HFS megvalósításának szervezeti felépítését és a teljes HFS nyers változatát tárgyaltuk.
14. Elnökségi ülés – 2015. december 17. – Fényeslitke, résztvevő 8 fő – az intézkedések és a HFS nyers változatának tárgyalása.
15. Közgyűlés – 2015. december 17. – Fényeslitke, résztvevő 35 fő – a HFS nyers változatának elfogadása.
16. TKCS ülés – 2016. május 13. – Fényeslitke, résztvevő 5 fő – a HFS átdolgozott, végleges verziójának megtárgyalása. A nyers változatra érkezett IH észrevételek/ ajánlások bedolgozása a végleges szövegbe.
17. Elnökségi ülés – 2016. május 26. – Fényeslitke, résztvevő 7 fő – az intézkedések és a HFS végleges változatának megtárgyalása.
18. Közgyűlés – 2016. május 26. – Fényeslitke, résztvevő 56 fő – a HFS végleges változatának elfogadása.

3 A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A Felső-Szabolcsi LEADER HACS közössége a Felső-Nyírség területén fekszik. Lakossága 2014-ben 67810 fő volt, területe 549,01 km². **Azonban a HFS tervezésében figyelembe vehetők szerint teljes területtel jogosult települések száma 27, külterülettel jogosult 1 település (Kisvárd), így a támogatásra jogosult lakónépesség 51271 fő, a Helyi Akciócsoport területe 548,54 km².**

8

A megyében jellemző az aprófalvas településhálózat és a térséget is ez jellemzi. E térség természetes központja gazdasági, kulturális és a közlekedési értelemben a volt, és most újra járási székhely Kisvárd, amely tízezer lakost meghaladó (16706 fő) városként nem lehetett volna tagja ennek a LEADER közösségnek, azonban a tanyás külterülete révén mégis meglett ennek a lehetősége, így Kisvárd 2014-ben csatlakozott, továbbá még ebben az évben 3 község is csatlakozott az akciócsoporthoz Kékcse, Szabolcsveresmart és Tiszakanyár.

A LEADER közösség jelenlegi 28 települése között négy kisváros található Ajak, Dombrád, Mándok és Záhony, valamint Kisvárd tanyás külterülete révén, egy nagyközség Tuzsér és 22 község (Anarcs, Benk, Döge, Eperjeske, Fényeslitke, Győröcske, Gyulaháza, Kékcse, Komoró, Mezőladány, Pátroha, Rétközberencs, Szabolcsbáka, Szabolcsveresmart, Tiszabездé, Tiszakanyár, Tiszamogyorós, Tizsaszentmárton, Tornyospálca, Újkenéz, Újdombrád, Zsurk).

A térség lakosság száma összességében kiegyensúlyozottnak látszik, de a részletek romló mutatókat jeleznek. A születéskor várható átlagéletkor közeli az országos átlaghoz (nők/férfiak - 78,52/70,6 év, 2014 KSH). Az élve születések száma megyei és országos átlag feletti, de ez elsősorban azokra a településekre jellemző, ahol magasabb a cigány kisebbség aránya. Ezzel együtt a természetes szaporulat mégsem pozitív mérlegű (-0,2 ezrelék 2013 TeIR). Az egész térség demográfiai adatai nem igazán bizalom gerjesztők, így például térségünkben, ahol a megyeihez és az országoshoz viszonyítva is a legalacsonyabb a nők (41,9/2015 KSH) és férfiak (37,8/2015 KSH) átlagéletkora, ami egy jelentős fiatal társadalmi réteget feltételez, mégis a 0-14 évesek aránya a teljes populációban alig haladja meg a 17 %-ot, és folyamatos csökkenő tendenciát mutat. Ez a térség jövője szempontjából hordoz komoly veszélyt. Amíg a nappali tagozatos középiskolai tanulók száma 2001-től lassan növekszik ugyan és jelenleg 529 (2013 TeIR), addig az általános iskolai tanulók száma erőteljesen csökken (6813 fő 2001-ben és 4742 fő 2013-ban TeIR). Továbbá magas a szakképzettséggel, illetve a 8 osztályos iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya (35 %, 2011 TeIR) úgy a megyei, mint az országos átlaghoz képest is tendenciájában pedig romlik.

Kevés a diplomások száma is, úgy a megyei, mint az országos átlaghoz képest is (8,1 %, 2011 TeIR), viszont növekvő tendenciát mutat. Azok között is különösen kevés a gazdaságfejlesztés szempontjából elengedhetetlenül fontos végzettségűek száma. Országosan is magas a munkavállalók (51,8 %, 2011 TeIR), illetve a középiskolai tanulók között is az ingázók aránya. Mind e mellett a munkavállalók elhelyezkedését nehezíti, hogy a térség közlekedéshálózata csak részben alkalmas az ingázásra, ezzel együtt mégis nagyon magas az ingázók száma.

Kisebbségek közül a térségben gyakorlatilag csak a cigány kisebbség van jelen (10,1 %, 2011 TeIR). Viszonylagos nagy arányuk általános jelenség a településeken, számarányuk folyamatosan nő, elsősorban a fiatalabb korosztály körében. A jelenség oka a hagyományokon túl a szociálpolitikai ellátások rendszere miatt van. A magas arány ellenére a telepszerű környezetben élő családok száma elenyésző. A cigány kisebbség körében különösen magas a munkanélküliség, melynek fő oka a képzetlenség, de egyes társadalmi körülmények, folyamatok is tovább rontják a helyzetet. A kisebbség

asszimilációjának, integrációjának egyaránt gátja a kisebbségi és többségi társadalom attitűdje. Az erőltetett integrációt minden érintett elutasítja, így nem hatékony.

A kistelepüléseknek megfelelően magas a vallásos emberek aránya, mely gyakorlatilag a három keresztény történelmi felekezetet érint.

A jövedelmi-szociális és egészségügyi helyzete a lakosságnak rossz képet mutat, melynek legfontosabb oka a hosszú ideje tartó lassú gazdasági hanyatlás, illetve az emberek szocializációja. Az adófizetők számában is, de az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem tekintetében is az országos és a megyei átlaghoz közel helyezkedünk el, de alatta, bár lassú emelkedő tendenciával számolhatunk az elmúlt éveket figyelembe véve.

A térség észak-déli tengelye mentén a vasúti fővonal (100-as), a 4. számú főútvonal, valamint a magyar-ukrán (korábban szovjet) határátkelő térformáló hatására logisztika, és feldolgozóipar telepedett le. A peremterületeken, melyet a Tisza folyó határol, dominánsan megmaradt a mezőgazdasági termelésre (gyümölcstermesztésre) alapuló helyi apró gazdaságok szerepe.

Az egységes térségi szemlélet kialakulásában, a HACS-ra jellemzően leginkább az 1970-es 1980-as évek vasúti árufuvarozási csúcsidőszaka hatott. Szinte az egész LEADER térség lakossága családonként érintett volt valamilyen szinten vasutasként, mint egy-egy MÁV alkalmazott családtagon keresztül. Ez összességében sok ezer családot érintett (a vasutas utazási kedvezmények, közös nyaralások, vasutas egészségügy, kultúrház, oktatás stb).

Azért tartozunk egy térségbe, mert a vasutas múlt összetart minket, valamint a szinte minden családban jelen lévő gyümölcstermesztés (almatermesztés) hagyománya. Mára a MÁV szerepe leértékelődött, már nem hordják a buszok nap, mint nap a falvakból munkásokat az átrakóközrétbe, de az almatermesztés még mindig mozgósítani tudja a közösség jelentős részét.

A viszonylag kis területen elhelyezkedő közösség rendkívül változatos képet mutat. A településen belüli és a települések közötti partnerség, társadalmi szinten, nem igazán jellemző a térségre. Ez elsősorban régi társadalmi és gazdasági beidegződés miatt alakulhatott így ki a rendszerváltás után. Az egymás közötti látens verseny fölösleges erőforrásokat köt le, mellyel versenyhátrányba kerül a terület.

A Helyi Akciócsoport 2008-as megalakulása követően a térségben két járást alakítottak ki, a Kisvárdait és a Záhonyit. Elmondható, hogy az egész térségben központi szerepkört hagyományosan betöltő Kisvárdai város mellett Záhony szerepe egyelőre csak a közigazgatásban jelenik meg, viszont míg a Kisvárdai járás a 106/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint az ország 197 járásból, a komplex mutatók (109 mutató) alapján a fejlesztésre szánt járások közül a 64. e rangsorban, és így csak „Kedvezményezett járás”, addig a Záhonyi járás itt a 22. a rangsorban és már „Komplex programmal fejlesztendő járás”. Vagyis a közelmúlt évei alatt a záhonyi járás települései még rontottak hátrányos helyzetükön. Járási szinten kezdetben jobb mutatókkal rendelkeztek, mint a kisvárdai járás települései, mára viszont 42 hellyel vannak lemaradva tőlük.

Kormányzati szándék szerint a térségben rejlő logisztikai lehetőség kiaknázása a térség gazdasági fő kitörési pontja. A logisztikai előny alapján a gazdasági tengely mentén a feldolgozóipar, és a harmadik szektor megerősödése várható középtávon. A falusi életforma fennmaradása új megoldási javaslatokat kíván.

4 Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

Tájszerkezet

A táj felszíne igen alacsony térszintű síkság. A térséget mintegy 60. kilométer hosszan körbefutó Tisza folyó jelentős hatással volt a felszín kialakulásában. A folyószabályozás a Tisza útját nagymértékben lerövidítette, több területet lecsapoltak. A szabályozás eredményeképpen holtágak tarkítják a folyó szegélyét. A Tiszának nagyon kellemes folyami homokkal borított szakaszai vannak.

A tájképet a nyírségi homokdombok, valamint a Tisza határozza meg. Az ezekből származó hátrányok érzékelhetőek, az előnyei viszont nincsenek kiaknázva. A természeti szépségek alig ismertek, s az infrastruktúra hiánya miatt elérhetetlenek, vagy nem nyújtanak kellő „szolgáltatást”. Utóbbi hátrányok egyben legfontosabb értékünk is, hiszen az érintetlen természet sajnos manapság kuriózumnak számít térségünkben.

A növényzet szempontjából a táj arculata a Tisza folyó szabályozásával változott az idők folyamán. Egyes településeken és a területükön található erdők, illetve vizek miatt jelentős a vadászat és a halászat is. Hatalmas almaültetvények találhatók itt, amelyek nagy része régebbi telepítésű, jelentőse vált az utóbbi években a meggy, ezek mellett megemlítendő a burgonya és visszaszorulóban van a dohány termesztése.

Különleges hangulata van Tisza által régen vízjárta Rétközi tájnak, amelynek egy része nem véletlenül tájvédelmi körzet. A Tisza ártere végig Natura 2000 terület, továbbá tájvédelmi terület Benk, Szabolcsveresmart és Újkenéz.

Időjárás

A térség időjárási szempontból az észak-keleti Kárpátok lejtős területeihez tartozik, s a helységtől jól védett. Éghajlata mérsékelten meleg, mérsékelten száraz, s a tél valamivel hűvösebb, mint a belső alföldi területeken. Az évi középhőmérséklet 9° C, az évi napsütéses órák száma 1950, amely valamivel alacsonyabb, mint a délalföldi területeké. A nyár nem elviselhetetlenül meleg, mérsékeltebb, mint az Alföldön, mivel az erdős Kárpátokból lefutó légáramlás a levegőt nemcsak igen tisztává teszi, de kellemesen enyhíti is a nyári kánikulát. Az éghajlat megnyilvánulásain az utóbbi időben egyre inkább az Alföld meleg, száraz jellege ismerhető fel. Az átlagos évi csapadék 650 mm, a legcsapadékosabb hónap a június.

Környezeti állapot

A térség általános környezeti állapota viszonylag jó. Jelentősebb környezeti terhelést jelentő ipari tevékenység nincs, illetve az üzemek megfelelő technológiával rendelkeznek. A környezeti állapot romlásának jelenleg két fő oka van: a mezőgazdasági termelés túlzott, nem összehangolt vegyszerfelhasználása, valamint a kommunális szilárd és folyékonyhulladék nem megfelelő kezelése.

A térséget keleti, északi és nyugati irányból a Tisza határolja, melynek sávja gyakorlatilag érintetlen természeti környezetet jelent. A védett területek is a Tisza mentén találhatók. Az

országosan védett területek az itteni növényritkaságoknak, életközösségeknek köszönhető. A Natura 2000-es területek földhasználatát jelenleg a tiltások határozzák meg, a benne rejlő lehetőségek kiaknázatlanok. A tiltások egyes esetben túlzott területhasználati korlátot jelentenek. A védett területek környezeti állapota a környezettudatos életfelfogás hiánya ellenére megfelelő.

Talajszennyezettség tekintetében, egyes iparterületeken pontszerűen szennyezett, a települési folyékonyhulladék volt a legjelentősebb talajszennyező forrás, amely az utóbbi évek beruházásai révén jelentősen javult.

Légszennyezés szempontjából kedvező képet mutat a térség, helyi szennyező források gyakorlatilag nincsenek.

Vízminőség területén a térségben jelentős gondok – a kommunális folyékonyhulladék kezelés kivételével – nincsenek. Jelentősebb gondok a vízgazdálkodás területén van. A térség árvíz és belvízvédelmi szempontból egyaránt veszélyeztetett, ugyanakkor az aszály folyamatosan jelentős károkat okoz a mezőgazdaságban. Vízfelhasználás folyamatosan csökkenő mértékű a térségben, nő viszont az illegális vízhasználat, mely káros következményei késéssel jelentkeznek a Tisza talajvíz visszatöltése miatt.

Földhasználat

A térségben a használatban lévő földterületnek legnagyobb része szántó, mellette még jelentős részt képvisel a gyümölcsös és szőlő, a többi terület erdő, rét, legelő, nádas, halastó. A talajt gyenge adottságú földek jellemzik, az átlagos aranykorona érték 6-14 között mozog. Homok, helyenként szikes, illetve a Tisza folyó mentén kötöttebb löszös iszap a jellemző.

Agrártermelés szempontjából a talajtani adottságok, valamint a mikroklima viszonylag szűk mozgásteret engednek, így alakult ki a szinte monokultúrás almatermesztés, valamint az árvízveszélyes, illetve a kis termőképességű területeken az erdőgazdálkodás. Utóbbi a megújuló energiaforrások előállítása terén jelenthet előnyt.

A földhasználat tekintetében nincs egységes séma, ennek okát elsősorban az elaprózódott birtokszerkezetben találjuk. A térségben élő, elaprózott birtok-szerkezettel rendelkező gazdák megélhetésének egyik fő problémája, hogy nincs megszervezve a termelés – felvásárlás - értékesítési lánc (REL).

Településszerkezet

A LEADER térséget úgy, mint a megyét is az aprófalvas településhálózat jellemzi. Az átlag népsűrűség 2015-ben 93,5 fő/km² volt, Kisvárdai várost nem számolva. A két járást majdnem teljesen lefedő LEADER közösség, amely a kisvárdai járás 4 települését kivéve (Jéke, Pap, Lövépetri és Nyírlövő) a meglévő 28 településével szerves közösséget alkot. E települések között négy négyezer körüli lakosú kisváros található Ajak, Dombrád, Mándok és Záhony, valamint Kisvárdai város a tanyás külterülete révén, egy nagyközség Tuzsér és 22 község (Anarcs, Benk, Döge, Eperjeske, Fényeslitke, Győröcske, Gyulaháza, Kékcse, Komoró, Mezőladány, Pátroha, Rétközberencs, Szabolcsbáka, Szabolcsveresmart, Tiszabездé, Tiszakanyár, Tiszamogyorós, Tiszaszentmárton, Tornyospálca, Újkenéz, Újdombrád, Zsurk). Ebből viszonylag kevés az 1000 lakos alatti aprófalú: Benk, Győröcske, Tiszamogyorós, Újkenéz, Újdombrád és Zsurk. A történelmi hagyományokból kiindulva minden település a volt járási központ Kisvárdai vonzáskörzetét jelenti. Ennek kiszolgálására ide szerveződött a közlekedés, a közigazgatás, a rendvédelem, az oktatás, a kultúra (E9) és a bank szektor is.

Gazdaság

Perifériális elhelyezkedése nagymértékben meghatározza a térség gazdasági helyzetét. A hátrányos helyzet ebből adódóan a gazdaságban szinte mindenütt jelen van, így a gazdasági központoktól való viszonylag nagy távolság nagymértékben korlátozza a gazdaság fejlődését, sokszínűségét. Habár fontos közlekedési útvonal halad át a térségen az V. számú Páneurópai Közlekedési Folyosó, bár jelentősége az utóbbi években egyre csökken (E1). A várva várt autópálya fejlesztés még nem érte el a térséget és folytatása az Ukrán oldalon is ellehetetlenült. A háborús Kelet-ukrajnai helyzet az Ukrán gazdaság hanyatlásához vezetett. Az Ukrán állam jelenleg bevételeinek 20 %-át költi a konfliktus kezelésére. Ebben a helyzetben a gazdasági kilátások nagyon borúsak, pedig térségünk sokat profitálhatna a határ-mentiségből. Nehezen átjárhatóak a határátkelési pontok is (GY5).

Ugyan Ukrajna és az EU megkötött egy szabadkereskedelmi egyezményt, amelyik 2016. január 1-től életbe lépett, azonban az Ukrán félnek jelenleg nincs EU szintű árualapja a kereskedelem beindításához, az EU- termékeinek elhelyezéséhez pedig kevés fizetőképes kereslet.

Hosszútávon aggaszó lehet számunkra az a helyzet, hogy Ukrajna mezőgazdasági nagyhatalommá nőheti ki magát, hiszen itt találhatóak legnagyobb mennyiségben Európa legjobb földjei (csernozjom területek). A nyugati tőkebefektetések hatására a mezőgazdasági fejlődés itt robbanásszerűen mehet végbe kiszorítva a piacról a hazai termelőket, feldolgozókat.

Kormányzati szándék szerint a térségben rejlő logisztikai lehetőség (szállítás, raktározás, árumanipluláció, csomagolás, alacsonymértékű feldolgozás stb.) kiaknázása lehet a térség gazdasági fő kitörési pontja. Ezt azonban az Ukrajnában zajló háború nagyon megnehezíti, hatalmas visszaesést okozva a nemzetközi áruforgalomban. Mivel térségünk gazdaságában meghatározó a Kelet-Nyugati áruforgalom, így az ezzel foglalkozó vállalkozások komoly nehézségeket élnek át jelenleg. Javít a helyzeten a meglévő két ipari park (Tuzsér, Fényeslitke), amelyekbe csak kis részben települtek még vállalkozások (E5).

Az ezer lakosra jutó vállalkozások száma az országos átlag közelében van (195,6 db, 2011 TeIR), de az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma az országos átlag harmada (25,7 db, 2012 TeIR). Érzékelhető egyrészt a vállalkozási kedv és tapasztalat hiánya (GY1), másrészt az alacsony jövedelemszerző képesség, de jelentős a tőkehiány is, amely erősen befolyásolja a térség elmaradottságát, különösen a Záhonyi járásban. A működő vállalkozások jelentős része egyéni vállalkozás (891 db, 2012 TeIR), míg a működő társas vállalkozások száma (428 db, 2012 TeIR).

A kis és mikro vállalkozások elsősorban elsődleges lakossági igényeket elégítenek ki, de magas a kényszervállalkozások aránya is (GY2), különösen a mezőgazdasági szektorban. Itt főként a jövedelemmel nem rendelkező vidéki fiatalok, a Fiatal gazda program hatására, jelentkeztek kétes kimenetelű gazdaság létrehozásával (GY1). 2013-ra mintegy 30 %-kal csökkent a regisztrált őstermelők száma is (4700, TeIR), és a működő mezőgazdasági vállalkozások száma is alig növekszik (134 db, 2011 TeIR), ebből csak 22 társas vállalkozás.

A HFS legfontosabb célja az intézkedések tükrében a helyi vállalkozások helyzetbe hozása, gazdálkodásuk hatékonyabbá tétele, bevételeik növelése.

Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték alig alacsonyabb a megyei átlagtól, de hétszer kisebb az országostól (269,3 eFt, 2013 TeIR). A lakossági szolgáltatások minősége, elérhetősége így továbbra sem megfelelő, különösen a kisebb lélekszámú településeken. A kis és mikro vállalkozások tőkehiánya nagyon nagy, mivel az országos átlagnak kevesebb, mint 1 %-a (63,9 eFt./egy lakos, 2013

TelR), emellett legfontosabb problémaként érzékeljük a vállalkozások közötti együttműködés hiányát is, az egységes fellépést a piacon. Nincs vállalkozásfejlesztési együttműködés, alig van termelési, értékesítési szövetkezet, közös érdekek mentén történő összefogás, érdekérvényesítés, továbbá teljesen hiányzik a térségi marketing (GY6). Lassú folyamat útján halad az egységes térségi arculat közösségi elfogadása is, bár már évek óta jelen van a települések térelemein.

Jelentősen visszaépült a térség legfontosabb gazdasági szereplője a MÁV, de még mindig megmaradt a legnagyobb munkáltatóként. Jelentős munkáltató még a Kisvárdai Master Good Kft, a Tuzséri Erdért Zrt, vagy a CAROFFEX Kft.(E9)

Turizmus

A kereskedelmi szálláshelyek száma az elmúlt tíz évben megháromszorozódott (1151 db, 2013 TelR), míg a vendégéjszakák száma ugyanez alatt az időszak alatt több mint felére esett vissza (3903 db, 2013 TelR). A helyi önkormányzatok idegenforgalmi adóbevétele egy lakosra vetítve 0,- forint, azaz nem kimutatható. Az egész térségben nem található szálloda, így a turizmus infrastrukturális alapjai is hiányoznak. A turisztikai lehetőségek kiaknázása, mely egyben a helyben lakók életminőségét is szolgálhatják, javíthatják a térség gazdasági megerősödését. A turizmus fejlesztése fontos feladat, a HFS intézkedéseiben megtalálhatóak ennek lehetőségei. Nagy lehetőség rejlik a tiszai turizmus felélénkítésében (E2).

A térség bővelkedik látnivalókkal. Több országos védelem alatt álló középkori műemlék épület található itt, többek között: Tiszaszentmártoni Ref. Templom, Tornyospálcai Ref. Templom, Anarcsi Ref. Templom, Zsurki Ref. Templom és harangtorony, Szabolcsbákai Ref. Templom és harangtorony, Tuzséri Lónyay kastély, Kisvárdai vár stb.

Egy megyei turisztikai desztináció érinti a térséget ez pedig a Rétközi. Jelentős turisztikai fejlesztések előtt áll a kisvárdai Várfürdő, valamint a Rétközi-tó és környezete (E9).

Foglalkoztatottság

Térségünkben a foglalkoztatottak aránya (45,5% 2011 TelR) a munkaképes népességben belül, ami alig kisebb a megyei átlagtól, viszont az országostól jelentősen elmarad, mint egy 14%-al. A viszonylagos kedvező mutató azonban a naponta ingázók (51,8% 2011 TelR) hatalmas arányával magyarázható. Ez több mint harmadával meghaladja az országos és megyei átlagot. A súlyos, helyben történő foglalkoztatási gondok egyik gyökere a Záhonyi átrakókörszet gazdasági potenciáljának a rendszerváltás utáni drasztikus, majd folyamatos leépülése. További súlyos gond, hogy a munkanélküliségi ráta (14,2% 2013 TelR) mellett, amely szinte háromszorosa az országos átlagnak, igen magas a munkanélküliek száma (5167 fő 2013 TelR). Ez a munkaerőpiacról hosszútávon kiesett széles rétegeket takar (59,6% 2013 TelR), ide tartoznak a romák túlnyomó része, valamint az alacsony képzettségűek – vagyis nehéz helyzetben lévő, speciális adottságokkal (nem) rendelkező társadalmi csoportok – jelentős hányada, akik (ismételt) munkába állítása rendkívül nehéz és időigényes folyamat. Ezáltal viszont magas a képezhető munkaerő száma (E7).

A HFS tervezése már fókuszál a hátrányos helyzetűek gondjaira, azonban a helyzet megoldásának kulcsa az oktatásban található, vélik a stratégia megalkotói.

Jövedelmek

A jövedelmek alakulását tekintve is elmondható, hogy a térségi személyi jövedelemadóval csökkentett egy lakosra vetített nettó jövedelem (511 ezer forint 2013 TeIR) alacsonyabb a megyei és az országos szinttől egyaránt. Az országos szint 32%-al haladja meg a térségi átlagot, azonban a térségen belül is nagyok az eltérések. Míg Záhonyban ez az adat 879 ezer forint, addig Rétközberencsen csak 335 ezer forint, azaz jól láthatóan azokon a településeken alacsony, ahol nincs ipar, vagy nagyon magas a cigány kisebbség aránya. Az érintett települések átlagában a jövedelmek alacsony szintjét misem mutatja jobban, mint az, hogy a száz lakosra jutó adófizetők száma (39,4 fő 2013 TeIR) magasabb az országos átlagtól, azaz nagyon alacsonyak az átlagbérnek. Az olcsó munkaerő vonzó lehet a betelepülő vállalkozások számára, de oka a térségből történő főként képzett munkaerő elvándorlásnak is. Egyre gyakrabban kerül szóba a munkaadók munkaerőt vonzó és megtartó képesség gyengesége is. Ennek a problémának a megoldása a térségben dominánsan jelentkezik, mint az egyik fő fejlesztési cél.

Civil szektor

Az ezer lakosra jutó non-profit szervezetek száma (4,3 db., 2013 TeIR) az elmúlt három évben lassú csökkenést mutat, most harmada az országos átlagnak. Ezzel a térség non-profit szervezetei sem számarányukban, sem tevékenységükben nem érik el az elvárt szintet (E4). Működésüket ismerve egyes területek felülreprezentáltak, azonban megvizsgálva ezeket a területeket (közbiztonság, oktatás, sport, szabadidő, településfejlesztés) kiderül, hogy ezek a non-profit szervezetek az önkormányzatok jelentős anyagi támogatásával, szinte vezetésük alatt működnek. Az autonóm, valódi civilszervezet száma viszonylag csekély a térségben. Az, hogy a non-profit szervezetek sem számukban, sem tevékenységükben nem érik el a kellő (társadalom számára érzékelhető) szintet, mind a kohézió hiányára vezethető vissza.

Nyilván való, hogy a civil szektor megerősítésére tervezni kell a stratégiában, még ha a látványos siker elérése, egy civil áttörés nehezen elképzelhető a közeljövőben.

Összegzés

A LEADER térséget alkotó 28 településből mind a fejlesztendőkhöz tartozik, azaz „Kedvezményezett járás”, de a Záhonyi járás 11 települése „Komplex programmal fejlesztendő járás” a besorolás szerint, vagyis minden település egy társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott település. Bár a különböző hátrányos besorolású települések egyes gazdasági mutatói jobbakké egy meghatározott szinttől, de a közösség többi településétől jelentősebb eltérés nem érzékelhető. Elmondható, hogy a települések közötti ilyen típusú megkülönböztetés a LEADER program végrehajtását nem segíti elő, a közösség összetartó ereje ellen hat a statisztikai adatokon alapuló szegregáció.

Gazdag a térség történelmi és néphagyományokban (E4). A települések nagy része, különösen a Tisza mentiek Árpád-korabeliek, így jelentős az épített örökség (E6).

A falusi értékek és életforma fennmaradása, ennek támogatása megfelelő alternatíva lehetne jelenleg az új, változó életkörülmények hatása alatt. „Vissza a múltba” jelszó azért a XXI. század emberének valahogy mégis új megoldási javaslatok meglétét feltételezi. Körültekintő, sokoldalú

megoldási/támogatási javaslatokat kíván a vidékfejlesztés térségi szereplőitől, amelyhez jó esélyt adhat a LEADER program végrehajtása a HFS-en keresztül.

A keleti nyersanyagok elsődleges feldolgozására alakult óriáscégek utódai, ma kisebb-nagyobb mértékben folytatják régi tevékenységüket, azonban évek óta folyamatosak a munkaerő leépítések. A gazdasági szerkezetátalakítás miatt nőtt az elvándorlás, amelyben különösen súlyos, hogy a szakképzett, illetve diplomás munkaerő elvándorlása dominál. E folyamat megállítása csak munkahelyteremtéssel és az életminőség javításával érhető el.

A helyi mezőgazdasági vállalkozások kilátásait már érinti a klímaváltozás, amint azt a súlyosbodó aszályos időszakok, a szélsőségesebb időjárási viszonyok mutatják. A klímaváltozás a gyümölcsstermesztést érinti legszembetűnőbben (gyümölcsstermes teljes lefagyása 2007-ben, a 2013 és 2014-es forró és aszályos nyarak).

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A III. tengely esetében a következőket tapasztaltuk:

Az intézkedés elsődleges célja a mezőgazdaságból élő vidéki lakosság keresőképességének javítása, valamint az olyan agrárágazaton kívüli munkahelyek megteremtése és megtartása, amelyek hozzájárulhatnak a vidéki területekről való elvándorlás visszaszorításához és a vidéki életkörülmények javításához. Célja, hogy ösztönözze a mezőgazdaságból származó jövedelemmel rendelkező háztartások egyéb jövedelemtermelő, termelő és szolgáltató tevékenységeit, továbbá támogassa a helyben előállított termékek piacra vitelét.

A tervezők véleménye szerint, LEADER közösségünk szempontjából, a térségben megítélt III. tengelyes támogatások nyerteseit, a fenti célok figyelembevételével, kellő képen szolgálta. Fontos szempont, hogy a felhasznált források hatására összesen 56 új munkahely jött létre. Olyan projektek, mint a Mándokon tanműhelyé fejlesztett asztalosműhely, amely 4 új munkahelyet teremtett, a térség első szélerőműve Dombrádon, a gépjármű vizsgáztató centrum Tuzséron, a Gyulaházi sütőüzem, amely több mint 10 munkahelyet teremtett, a Komorói pálinkafőzde, amely azóta világbajnok pálinkával büszkélkedik, a Tuzséri 30 férőhelyes ifjúsági szállás, a dögei lovas-pálya, amely azóta már a szabolcsi vágtnak is helyt adott, a 23 megújult templom és még sok más fejlesztés, hasznosnak bizonyultak. Végigjárva a településeket szemmel látható változások tapasztalhatóak mindenütt.

III. tengelyben a támogatási döntéssel lekötött kötelezettségvállalás összesen 1 290 211 830 Ft. Ebből a kifizetési kérelmekkel jóváhagyott összeg összesen 1 169 400 319 Ft. A két adatból leszűrt teljesülési arány 90,64 %, amely alapján a Felső – Szabolcsi LEADER HACS az 5. helyet foglalja el az országos adatokhoz viszonyítva.

Az utolsó TK benyújtási körök adminisztratív, szabályozási szempontból kedvezőbb környezetet biztosítottak az ügyfeleknek, valamint a HACS-ok számára is rendezett munkakörnyezetet hozott a kérelmek ügyintézésében.

A IV. tengely esetében a következőket tapasztaltuk:

Az intézkedés célját képezi a belső erőforrások fenntartható és innovatív felhasználásának elősegítése, a vidéki szereplők közötti együttműködés megalapozása az integrált megközelítést tartalmazó fenntartható helyi fejlesztési stratégiák előkészítése és megvalósítása érdekében, továbbá

a helyi innovatív megoldások és az átfogó társulások működtetése, a vidéki régiók életszínvonalának emelése, a munkahelyek megőrzése és újak létrehozása, valamint az élethosszig tartó tanulás elősegítése a LEADER megközelítés követelményeinek teljesítése útján.

Nagy jelentőségű az egész térségre kiterjedő projektek valósultak meg az elmúlt időszakban olyanok, mint az egységes térségi arculat megalkotása és a települések azonos térelemekkel történő felszerelése, a térségi integrált elektronikus időjárás-előrejelző rendszer kiépítése a gyümölcstermelők részére termelői hálózattal, két kisvárosi piac (Záhony, Dombrád) a környező települések termelői piacra jutásának segítése, a térség polgároinak eszközökkel történő felszerelése.

Több projekt a hagyományőrzést szolgálta, mint a tiszamogyorósi tájház, a Horvát József alkotóház Dombrádon, a záhonyi tájház és környezete, a hagyományos kenyérsütés ipari méretekben, és a tájház kialakítása Fényeslitkén.

A kisméretű, vállalkozásfejlesztési projektek hatalmas száma (29 db.) is a HVS megalapozottságát igazolta. Sikerült támogatni sok térségi szintű rendezvényt is, civil szervezetet és templomi orgonák felújítását.

A LEADER források térségi kötelezettségvállalási egyenlege 734 142 160 Ft. Ebből 681 811 400 Ft került kifizetésre. A két szám aránya 92,87 %, tehát a LEADER-re vonatkozó kötelezettségvállalás összegének fenti arányát hívták le támogatási, majd kifizetési kérelmeken keresztül az ügyfelek. Ez az arány az országos kimutatás szerint a 9. legjobb a HACs-ok között!

Az EMVA IV. tengelyre vonatkozóan elmondható, hogy a stratégia tervezése során a HACs az alulról építkező projektek megvalósítására koncentrált. Amikor a LEADER TK1 célterületeinek meghatározására került sor, akkor már a valóságban csak kis mértékben tudott érvényesülni a helyi tervezési szándék, mivel a központ (IH) által elfogadott kiírások jellemzően csak a projektötlet alapú és pontszerű fejlesztéseknek adott lehetőséget, amelyek nem alkotnak koherens egységet. Emellett az Annex 1 lista előkerülése igencsak felülírta a tervezetteket. Nem csoda, hogy több célterületre nem is érkezett pályázat, illetve nem minden elképzelés válhatott végül célterületté.

A LEADER II. és III. körének kiírását megelőző HVS felülvizsgálat (2011, 2013) során, megjelentek a nagyobb, egységes rajzolatú projektvonulatok is a specifikus, kevés pályázatot lehetővé tévő célterületek mellett. Például: civil szervezetek eszközellátása, polgárőr szervezetek eszközellátása, arculati kézikönyv alapján települések arculati elemekkel történő felszerelése, templomi orgonák felújítása, közösségi terek létesítése, stb. Így a HVS-ben megfogalmazott elképzelések nagy részét sikerült lefednünk célterületekkel, amelyek mindegyike sikeresen zárult, színvonalas projekteket valósítottak meg a térségben élők. E két kör a LEADER szervezet életében sikertörténetként említhető.

Összegzés

Az első 2008-ban készített HVS-ben a LEADER terv ömlesztve szerepelt a többi, ÚMVP III. tengelyes és más operatív programokból fejleszthető javaslattal a „Komplex stratégia megoldási javaslatai” között. A TK1-ben az IH által megküldött Excel fájl kitöltésével terveztük újra a LEADER kiírást. Az IH a HVS tervezéskor ismerttől addigra teljesen ismeretlen alapokra állította a pályázati megjelenés előkészítését, a pályázati felhívásokat. Az elkészült LEADER-terv (intézkedések) a TK1-ben köszönő viszonyban sem voltak a HVS-el. Bízunk abban, hogy ez a jövőben nem ismétlődik meg.

Összességében tehát azt fogalmazhatjuk meg, hogy a 2007-2013-as időszak 2013. évi LEADER kiírása, annak ügymenete, a kérelmezés/pályázás folyamata tükrözte a HACs elképzeléseit, igazodott a helyi igényekhez és a rendszerrel szembeni bizalmatlanságot is oldotta nem kis mértékben.

A Ket. alapú kérelemkezelés az uniós előírások betartására megfelelőnek bizonyult, a pályázati rendszertől elvárható rugalmasságot azonban nem tudta kezelni. Alapvető gond a támogató határozat, a módosításokat határozatban kell módosítani, ami a Ket. előírásaiból adódóan hosszadalmas folyamat és egy beruházás során az ilyen hosszas időintervallumokat nehéz kezelni. Úgy gondoljuk, hogy ezeket a problémákat támogatási szerződésekkel könnyebben át lehet hidalni.

Tapasztalatok

Hatalmas munkát fektetett a Munkaszervezet a potenciális pályázókkal történő kapcsolattartásra, a kezdők pályázati elképzeléseinek cizellálására, a pályázók és az MVH közötti párbeszéd megkönnyítésére, úgy hogy közbe be kellett tartania a kérelmek ügyintézésnek menetében az összeférhetetlenségét is (pályázati segítségnyújtás, kontra MVH delegálási feladatok).

Ahogy képzelte a LEADER tengely megvalósítását a HACS az csak a TK3-ban valósult meg. Ebben a körben már a klasszikus LEADER elvek érvényesülhettek, vagyis a kiírásban szereplő intézkedésekben a tényleges helyi igények megfogalmazása szerepelt. Ez hatalmas vállalkozói aktivitást generál a tervezési ciklus végére.

Rengeteg energiájába került a HACS alkalmazottainak lavírozni a potenciális pályázó, az IH, valamint az MVH között, és még a LEADER elvek betartására is figyelni kellett. Nem igazán éreztük jól magunkat, amikor kitűnő elképzelésekről/fejlesztésekről kellett lebeszélni a pályázót, mert nem volt igazán „ügyfélbarát” a rendszer, vagy az előfinanszírozás ellehetetlenítette volna egy család anyagi helyzetét. Remélhetőleg a Munkaszervezet dolgozóinak így megszerzett tapasztalata hasznosan befolyásolni tudja a HFS végrehajtását.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

A 2014-2020-as Operatív Programok, amelyek a HFS szempontjából fontos beavatkozási területeket azonosítanak.

VP – a LEADER programban kínálózó/elérhető támogatások (VP 19.2.1) elkülönítése a VP-ben megfogalmazott más beavatkozási területektől, azaz a fennmaradó, jelen HFS végrehajtásakor a HACS számára ténylegesen elérhető beavatkozási terület. A legfontosabb irányadó program, amely a stratégia tervezésénél leginkább befolyásolta a szükségletekre alkotott intézkedéseket. Itt említhetjük a VP 4.2.1 mezőgazdasági termékek feldolgozásának fejlesztése, a VP 6.3.1 mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése, a VP 6.2.1 nem mezőgazdasági tevékenységek elindítása, a VP 6.4.1 nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése, VP 6.7.4 településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, VP 7.2.1 kisméretű infrastruktúrák fejlesztése a vidéki térségekben, VP 7.4.1 alapvető szolgáltatások fejlesztése a vidéki térségeken, VP 16.4.1 REL együttműködések.

TOP - a LEADER programban kínálózó/elérhető támogatások elkülönítése a TOP-ban megfogalmazott vidékfejlesztési beavatkozási területektől, azaz a fennmaradó, jelen HFS végrehajtásakor a HACS számára ténylegesen elérhető beavatkozási terület. Fontos irányadó program, amely a stratégia tervezésénél egyes területeken (pl: templomfelújítások) befolyásolta a szükségletekre alkotott intézkedéseket. Itt említhetjük TOP 1.1.3 helyi gazdaságfejlesztés (termelői piacok, közösségi konyhák), TOP 1.2.1 társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés, TOP 4.1.1 egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése, TOP 4.2.1 szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése.

GINOP - a LEADER programban kínálkozó/elérhető támogatások elkülönítése a GINOP-ban megfogalmazott beavatkozási területektől, azaz a fennmaradó, jelen HFS végrehajtásakor a HACS számára ténylegesen elérhető beavatkozási terület (pl: min. 5 millió forint támogatási összeg alatti támogatások). Fontos irányadó program, amely a stratégia tervezésénél komolyan befolyásolta a szükségletekre alkotott intézkedéseket. Fejlesztési célok megfogalmazásánál a gazdaságfejlesztés prioritást élvezett, a teljes forrás 60 %-át kívánja erre fordítani a HACS. Ilyen intézkedés a GINOP 1.2.2 Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása.

A Bejárható Magyarország programhoz kapcsolódóan a GINOP 7 prioritástengelye fontos kiegészítésévé vált a térség vízi turisztikai fejlesztésében, mivel a programhoz kapcsolódtak a következő térségi települések is: Tiszaújváros, Tuzsér és Dombrád. A program keretében jelentős kajak-kenu kikötői és a kikötőkhöz tartozó kiszolgáló épületi fejlesztések valósulnak meg.

EFOP - a LEADER programban kínálkozó/elérhető támogatások elkülönítése az EFOP-ban megfogalmazott beavatkozási területektől, azaz a fennmaradó, jelen HFS végrehajtásakor a HACS számára ténylegesen elérhető beavatkozási terület. Fontos irányadó program, amely a stratégia tervezésénél befolyásolta a szükségletekre alkotott intézkedéseket, különös tekintettel a hátrányos helyzetűek támogatásában, valamint az egészségügyi prevencióban. Ilyen intézkedés a EFOP 1.8.1 Komplex népegészségügyi szűrések.

2012-ben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés felhívására Egyesületünk részt vett a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területfejlesztési koncepciójának elkészítésében. Bodnár János munkaszervezet vezető a LEADER HACS részéről részt vett a megyei tervező bizottság munkájában.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól 27. § (1) bekezdése szerint „A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.” A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. A törvény értelmében a megyei önkormányzatok feladata és felelőssége lett a megyei területfejlesztési koncepciók elkészítése. A megyei területfejlesztési tervezés a (2014–2020-as) fejlesztési ciklus forrásfelhasználását készítette elő. A Megyei Területfejlesztési Koncepció tartalmazza a területfejlesztési, a vidékfejlesztési, valamint az egyéb szakterületek koncepcionális fejlesztési elgondolásait. A megyei területfejlesztési koncepció az Országos Területfejlesztési Koncepció megújításához kötődik. Összefoglalja minden fontos hazai politikai és szakpolitikai dokumentum releváns üzeneteit. Ezt követően minden korábbi megyei területfejlesztési terv hatályát veszti, és a megyei koncepciók beépülnek a 2014–2020-as hazai kormányzati koncepcionális elképzelésekbe.

A 2014-2020 időszakra történő tervezés kezdeti időszakában, ekkor a Megyék még a megszűnt regionális fejlesztési intézményrendszer várományosai voltak. A tervezésben megjelent az a Megyei szemlélet, amely a területfejlesztés sajátja volt 2000-es évek elején, a Régiók megjelenése előtt (a megyei források a Megyei Fejlesztési Tanácsok kezelésében, megyei döntéshozatallal, megyei Fejlesztési ügynökség felállítása).

Figyelve az elkészült megyei koncepciót, annak változásait, egészen a TOP megjelenéséig, és annak elfogadásáig, elmondhatjuk, hogy a nagy körülményekkel megírt, komoly szakmai munkát felmutató kezdeti dokumentumból, a tervezési folyamat végére, gyakorlatilag kimaradtak a vidékfejlesztést érintő részek. A Megyei Fejlesztési Tanácsok fontos szerepe kikerült a dokumentumból. Egységes felületen a Széchenyi 2020 honlapján benyújtott kérelmek/pályázatok a Magyar Államkincstár újonnan felállított megyei szervezeténél lesznek kezelve (kivéve az EMVA

kérelmeket). Az elfogadott TOP-ban megjelenő jelentős megyei források szinte kizárólag csak városi fejlesztésekre lettek allokálva. A HFS megalkotásánál a TOP-ból elmaradt, vidékfejlesztés térségi szükségleteit is kezelni kellett valahogy. Erre irányul a HFS több megfogalmazott intézkedése is.

Komplex fejlesztési stratégia mentén elindult a Kisvárdai fejlesztési program, amelynek várható eredménye jelentős hatással lesz a térségre, így a HACS településeire is. Kiemelt projekt keretében fejlesztik a térség legjelentősebb turisztikai attrakcióját a helyi gyógyvízre épülő Várfürdőt. A beruházásban átépítésre és felújításra kerül a camping és a strand, megépül egy 4 csillagos szálloda is. További fejlesztések között a Kisvárdai Vár és környezete megújul, továbbá a Rétközi tó szabadidős kirándulócentrummá fejlesztődik.

Térségi jelentőségű szintén a Kisvárdán beinduló kihelyezett főiskolai képzés is (E9).

Előre láthatólag ezek a térségi szintű fejlesztések komoly munkaerőigényt produkálnak majd, amely jótékony hatással lesz a környező települések munkanélküliségére is.

Más, tervezést érintő dokumentum érdemi felhasználása nem valósult meg, mivel azok vagy elavultak, vagy nagyon fejlesztés specifikusak (Záhonyi átrakóközteret érintő tervezési dokumentumok), vagy csak nagyon érintőlegesen vonhatók be a vidékfejlesztés tematikájába (Záhony Integrált Városfejlesztési Programja stb.)

4.4 SWOT

BELSŐ ERŐSSÉGEK	BELSŐ GYENGESÉGEK
1. A keleti (széles) és nyugati (normál) nyomtáv eltérésből adódó árumegállító kényszer, azaz kiváló logisztikai adottságok. 2. A térség természeti adottságai kedveznek a vízi turizmusnak. 3. Helyi termékekkel kapcsolatos kezdeményezések erősödése. 4. Gazdag helyi történelem és hagyományok. 5. Befektetésre alkalmas kialakított Ipari Parkok. 6. A térségben jelentős számban található építészeti értéket képviselő épületek. 7. Jelentős létszámú képezhető, szabad munkaerő. 8. Nagy termelési tapasztalat és hagyomány az agrárgazdaságban, a gyümölcságazatban. 9. Kisvárdai kulturális, gazdasági, turisztikai és humán közszolgáltatási szerepe.	1. A fenntartható gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatok hiánya. 2. A vállalkozások jelentős része egyéni (kényszer) vállalkozás. 3. A helyi termékekkel kapcsolatos kezdeményezések elszigeteltek, az összefogás nem jellemző. 4. A térség természeti adottságainak kiaknázására nem elegendő turisztikai infrastruktúra. 5. A schengeni határ nehézkes átjárhatósága. 6. A hatékony térségi marketing hiánya. 7. A képzett munkaerő elvándorlása. 8. A jövedelmi-szociális és egészségügyi helyzete a lakosságnak rossz.
KÜLSŐ LEHETŐSÉGEK	KÜLSŐ VESZÉLYEK
1. A térség logisztikai-infrastrukturális előnyének kihasználása, a keleti termékek feldolgozása, raktározása tekintetében. 2. Növekvő belső piaci igények a helyi előállítású élelmiszerekre. 3. Kisvárdai város, mint felvevő piac szerepének erősödése mellett a helyi piacok is erősödnek. 4. Társadalmi nyomásra erősödik a civil szervezetek összefogási szándéka, elindulnak a hagyományerősítő kezdeményezések. 5. Erősödnek a határon és térségeken átnyúló társadalmi és gazdasági együttműködések. 6. Nő a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet. 7. A helyi vállalkozói szféra megerősödésével a kereskedelmi és egyéb szolgáltatási kínálat bővül. 8. Az EU-Ukrán szabadkereskedelmi egyezmény hatására a határátkelő térségében a vonzó befektetési lehetőségek kiaknázásra kerülnek. 9. Megélénkül a befektetői szándék az ipari területeken.	1. Visszaesik a térségen átmenő kelet-nyugati áruforgalom. 2. A fiatal képzett munkaerő elvándorlása a térségből folytatódik. 3. A nagy állami fejlesztési programok lezárását követően a hátrányos helyzet újratermelődik. 4. A biodiverzitás csökkenése. 5. A térségi közlekedési és informatikai infrastruktúra fejlesztésének elmaradása. 6. A Kelet-Ukránai konfliktus eszkalálódása. 7. Az elektronikus információ-kommunikációs kultúra előretörésével a közösségi kultúra és a hagyományápolás fokozatosan elhal, a programok tartalma egyre sivárabbá válik, a színvonaltalanság terjed. 8. A klímaváltozás következményeként egyre szélsőségesebb az időjárás. 9. A fejlesztések hatására Kisvárdai város „elszívó” hatásának erősödése.

Korábbi, megítélésünk szerint ma is érvényes vidékfejlesztési dokumentumok (pl: A Felső-Szabolcsi LEADER HACS Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának 2013. évi felülvizsgálata) hasonló elemzésit is felhasználtuk a táblázat összeállításánál. Igaz a hangsúlyok némileg eltolódtak, míg régebben (az előző tervezési ciklusban) a Záhonyi járás települései voltak nyilvántartva fejlettebbként, mint a Kisvárdai járásé, most ez megfordult (Kisvárdai járás a 106/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint „Kedvezményezett járás” a Záhonyi járás „Komplex programmal fejlesztendő járás”).

A SWOT elemzésbe beépítettük a helyzetfeltárás alkalmával a TelR-ből kapott összehasonlító adatokat, amelyek néha meglepetésként érték a HFS alkotóit, ugyanis ők sokkal rosszabb képet előfeltételeztek a valóságnál, viszont ez lehet eredménye a két népszámlálás (2001,2011) között eltelt időnek is, és az EU-s tagságunkkal járó módszertani változásoknak is a statisztikában. Ez is mutatja, milyen szkeptikusan ítélik meg jövőjüket térségünkben az emberek.

Belső erősségeink egyértelműen tükrözik, hogy térségünkben ugyan jelen van a turizmus, de gazdasági jelentősége elhanyagolható. A térség természeti adottságainak kiaknázása nem lehetséges a megfelelő turisztikai infrastruktúra kiépítése nélkül. Tovább nehezíti ezt a schengeni határ nehézkes átjárhatósága. Megfelelő támogatással a belföldi turizmus erősödésével, kisvárdai turisztikai fejlesztések tükrében a turizmus a gazdaságfejlesztés egyik húzó ágává is válhat.

A térség nagy tapasztalattal rendelkezik agrárgazdaságban és gyümölcságazatban a termelés területén a feldolgozás során azonban sajnos csak kezdetleges próbálkozások vannak. Összefogással hatékony térségi marketinggel ezek az elszigetelt kezdeményezések nagyobb sikert tudnának elérni és a helyi termékek előállítása a gazdaság fejlesztés egy másik húzó ága lehet.

Térségünk gazdag helyi történelemben és hagyományokban, amelyek döntő többségben a civil kezdeményezéseknek köszönhetően maradnak fenn és ápolnak. Ez egy fontos lehetőségünk is egyben a „társadalmi nyomás”, melynek hatására nő az ilyen szervezetek összefogása és elindulnak a hagyományerősítő kezdeményezések. Hagyományosan a különböző társadalmi csoportok érdekképviselőinek felvállalása történik a civil szervezetek részéről, olyan területeken, amelyek kimaradnak az állam figyelméből. Ezért fontos, hogy e társadalmi csoportokat felkaroljuk különböző támogatási lehetőségekkel a belső erősségünk védelme érdekében.

	Belső Erősségek	Belső Gyengeségek
Külső Lehetőségek	- Térségi adottságokra alapozó vállalkozás és turizmus fejlesztés; - Helyi termékek előállításának támogatása a gazdaságfejlesztés érdekében	- Növekvő belső piaci kereslet hatására vállalkozások megerősödnek, kényszervállalkozások száma csökken - Növekvő belső piaci igényre a helyi terméket előállító vállalkozók közösen fognak össze
Külső Veszélyek	Helyi történelem és hagyományokra építve elindul a közösségi kultúra ápolása.	A gazdaság fejlesztésével a fiatal képzett munkaerő helyben marad

SWOT mátrix szerinti beazonosítás alapján a LEADER HACS egy offenzív stratégia megalkotását választotta, vagyis erősségeinkre támaszkodva használjuk ki lehetőségeinket. Másként szólva lehetőségeinket az erősségeinken keresztül kívánjuk elérni/megvalósítani.

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A térség alapvető stratégiai irányainak meghatározásainál a térség fontos problémái és lehetőségei kerültek figyelembe vételre szükségleteihez maximálisan igazodva.

Térségi gazdasági aktivitás erősítése

Az első és legfontosabb stratégiai irány a vállalkozásfejlesztés. Megvalósítása azokon a településeken lehet eredményes, ahol a vállalkozások letelepedéséhez és fejlődéséhez minden szükséges infrastruktúra adott. Ezen kívül jó, ha rendelkezésre állnak kihasználatlan ingatlanok is (barnamezős fejlesztések). A mikro- és kisvállalkozások megerősödéséhez még kapcsolatot is kell kialakítani olyan nagyobb itt működő vállalkozásokkal, amelyekkel a térség kis gazdasági szereplői beszállítói kapcsolatot tudnak létesíteni. Meg kell teremteni a térség stabil gazdasági bázisát. Ki kell használni a térség kedvező geopolitikai adottságait.

Emellett a térség rendelkezik mindazon szükséges természeti javakkal, gazdálkodási tudással, melyeknek koncentrálásával és fejlesztésével számos versenyképes termék állítható elő helyi fogyasztásra és térségen kívül is. Ezekre alapozva fontos cél olyan helyi termék feldolgozó illetve helyi termék előállítását célzó üzemek létrehozása.

Gazdasági alapokon lévő együttműködések ösztönzése

Az adottságok és lehetőségek függvényében a térség egészére értelmezhető. A versenyképes, innovatív fejlesztéseknél figyelembe kell venni az élelmiszer-feldolgozó ágazat helyzetét, az itt működő üzemek szükségleteit és igényeit is. A térség jelentős számú lakosságának a mezőgazdaság jövedelemkiegészítő forrást jelent, így több helyen szükség lenne mezőgazdasági termékkel foglalkozó termelő és értékesítő szövetkezek létrehozására.

Infrastruktúrafejlesztés

Az infrastruktúrafejlesztés a térség egész területére vonatkoztatható, ugyanis az alpinfrastruktúrák kiépítettsége terén még vannak ugyan hiányosságok (széles sávú internet, gyorsforgalmi út), azonban ezek felszámolása nem létkérdés, de minden képen a gazdasági fejlődés motorja lehet. E beruházások ugyan meghaladják a LEADER program fejlesztési lehetőségeit, a lobbis és PR tevékenységben szükséges részt venni. Mindemellett igen fontos a turisztikai mikro régiók természeti környezetének megóvása és fejlesztése is (Kisvárdai, Dombrád, Tuzsér, Tiszaújváros stb.).

Hagyományőrzésre épülő közösségi kezdeményezések erősítése

A térségben működő közösségek erősítése és fejlesztése a stratégia egyik fontos pillére. A közösségek által végzett feladatok, elért eredmények kétségtelenül hozzájárulnak a térség sikereihez

ismertségéhez. A civil szervezetek számára jelenleg elég szűk fejlesztési forrás lehetőségek állnak rendelkezésre. Így fontos a LEADER program keretében olyan források biztosítása melyek által a civil szervezetek eszközállomány fejlesztése, program lehetőségeik bővítése valósul meg.

Természeti adottságokra alapozott turisztikai termék-fejlesztés

A Felső-Szabolcsi térség rendelkezik azokkal a javakkal, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a turizmus, mint alternatív lehetőségként gazdasági megerősödést szolgáltasson. Nagy lehetőség rejlik a tiszai turizmus felélénkítésében, a kiskvárdai várfürdő, valamint a Rétközi tó körüli fejlesztésekben. Az előző fejlesztési forrásoknak köszönhetően a térségben létrejöttek már új szálláshelyek viszont a turisztikai kiszolgáló alapszolgáltatások fejlesztése elengedhetetlen.

5 Horizontális célok

5.1 Esélyegyenlőség

Térségünk településeinek többsége egyértelműen előregedőnek minősíthető. A 14 évesek aránya a teljes populációban sehol sem éri el a 18 %-ot, ami a térség jövője szempontjából hordoz veszélyt. Magas a szakképzettséggel, illetve az iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya, kevés a diplomások száma, azok között is különösen kevés a gazdaságfejlesztés szempontjából elengedhetetlenül fontos végzettségűek száma. A munkavállalók, illetve a középiskolai tanulók között magas az ingázók aránya. A munkavállalók elhelyezkedését nehezíti, hogy a térség közlekedéshálózata csak részben alkalmas az ingázásra.

Kisebbségek közül a térségben gyakorlatilag csak a cigány kisebbség van jelen. Viszonylagos nagy arányuk általános jelenség a településeken, számarányuk folyamatosan nő, elsősorban a fiatalabb korosztály körében. A jelenség oka a hagyományokon túl, a szociálpolitikai ellátások rendszerére vezethető vissza. A magas arány ellenére a teletszzerű környezetben élő családok száma elenyésző. A cigány kisebbség körében különösen magas a munkanélküliség, melynek fő oka a képzetlenség, de egyes társadalmi körülmények, folyamatok tovább rontják a helyzetet. A kisebbség asszimilációjának, integrációjának egyaránt gátja a kisebbségi és többségi társadalom attitűdje. Az erőltetett integrációt minden érintett elutasítja, így nem hatékony.

Az esélyegyenlőség érvényesítése megjelenik a jelen stratégiában, hiszen minden prioritásban és intézkedésben megjelenik a diszkriminációmentes működés biztosítása. A tervezés folyamán a kialakított közösség összetétele figyelt arra, hogy nagyobb esélyt kapjanak ezek a célcsoportok érdekeik érvényesítésére. Másrészt a kialakított stratégia során arra kell törekedtünk, hogy a célcsoportok tagjai:

- minél nagyobb számban kapjanak információt a tervezés folyamatáról,
- minél nagyobb számban vegyenek részt a tervezésben,
- a célcsoport versenyképességét, helyzetét, életkörülményeit érdemben javítsák a stratégia intézkedési,
- valamint személyre szabott, speciális igényeket kielégítő intézkedések jelenjenek meg.

Az esélyegyenlőség biztosításának célcsoportjai a következők:

- nők
- roma származásúak
- fogyatékkal élők
- mélyszegénységben élők
- hátrányos helyzetben élő gyermekek, fiatalok
- munkaerő piac szempontjából hátrányos helyzetűek: tartós munkanélküliek, pályakezdő fiatalok, 50 évnél idősebb munkavállalók, alacsony képzettségűek
- gyermeküket/gyermeküket egyedül nevelők

A Felső – Szabolcsi LEADER HACS az esélyegyenlőség jegyében a legfontosabbnak a mélyszegénységben és hátrányos helyzetben élő gyerekek felkarolását, mentális, lelki gondozását

tartja fontosnak. Célunk olyan intézkedések megalkotása, amelyek a tehetséggondozást, hátrányos helyzetű fiatalok lelki támogatását célozza (pl. drogprevenciós előadások, lelki segítséget nyújtó előadók előadásai, gyermekfoglalkozások, stb.).

A 2007-2013-as időszakban többször támogatásban részesültek egyházi szervezésű családi napok, családi hetek, civil szervezetek által szervezett gyermek- és ifjúsági táborok. Ezen programok támogatását mindenképpen folytatni kívánjuk, emellett a tehetséggondozást tűztük ki célul az esélyegyenlőség jegyében.

Ezen kívül az általunk tervezett célok, célterületek pontozási rendszerét úgy kívánjuk kialakítani, hogy a hátrányos helyzetű csoportokba tartozó pályázók, vagy azokat alkalmazók súlyozottabb pontszámokat kaphassanak. Ez már korábban is így volt, ugyanakkor a megvalósítás nyomán követése során is szigorúbban oda kell figyelnünk arra, hogy a vállalt célok mennyiben valósultak meg a pályázathoz képest.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

A fenntartható fejlődés alapvető horizontális célja a stratégiának. Fontos alapelvnek tartjuk, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak eltartó-képességét. A gazdasági fejlődést a társadalom fenntartásának, a környezet használatának eszközeként jelenítettük meg.

A térség általános környezeti állapota viszonylag jó. Jelentősebb környezeti terhelést jelentő ipari tevékenység nincs, illetve az üzemek megfelelő technológiával rendelkeznek. A környezeti állapot romlásának jelenleg két fő oka van: a mezőgazdasági termelés túlzott, nem összehangolt vegyszerfelhasználása (amelynek csökkentésére jó példa volt a 2007-2013-as időszakban az „Integrált elektronikus időjárás-előrejelző rendszer kiépítése” tárgyú intézkedésünk.), valamint a kommunális szilárd és folyékonyhulladék nem megfelelő kezelése.

Talajszennyezettség egyes iparterületeken pontszerűen szennyezett, a települési folyékonyhulladék a legjelentősebb talajszennyező forrás.

Légszennyezés szempontjából kedvező képet mutat a térség, helyi szennyező források gyakorlatilag nincsenek.

A klímaváltozás már érinti a térséget, amit a súlyosbodó aszályos időszakok, a szélsőségesebb időjárási viszonyok mutatják. A klímaváltozás a mezőgazdasági termelést érinti legszembetűnőbben (gyümölcstermés teljes lefagyása 2007-ben).

Célunk, hogy a környezet károsodását, a jól megfontolt intézkedésekkel meg tudjuk előzni. Éppen ezért a környezeti szempontokat figyelembe kell vennünk az intézkedések kialakításánál, és a fejlesztési döntéseink egyik vezérfonala is lesz a fenntarthatóság kérdése. A tervezés folyamán meghatározó célpont volt, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük.

Környezeti fenntarthatóságot célzó intézkedésünk a 2007-2013-as időszakban is volt már. Az egyik ilyen „Megújuló energiaprogram” címmel került meghirdetésre. Az intézkedés keretén belül épületszigetelés, külső nyílászárók cseréje, megújuló energia hasznosításához szükséges eszközök beszerzése, valamint az eszközök telepítésének költségei voltak elszámolhatóak. Pályázhattak mikrovállalkozások és nonprofit szervezetek is.

Ezt a programunkat szeretnénk továbbvinni a 2014-2020-as időszakban, ugyanis népszerű intézkedésnek bizonyult az előző időszakban, illetve nagyban hozzájárult a pályázók

költségmegtakarításaihoz. Az így megtakarított költségeket vállalkozásuk/szervezetük működésének egyéb költségeire tudják fordítani.

Másik fontos, térségünket lefedő intézkedés volt a korábban említett „Integrált elektronikus időjárás-előrejelző rendszer kiépítése”, amely segíti a térség gazdáit az ésszerű és összehangolt vegyszerhasználatban.

A klímaváltozás eredményeként tapasztalt szélsőségesebb időjárási viszonyok hatásának kivédésére már 2012-ben elkezdtek annak tervezését, hogy a térségben jégeső-elhárító rendszert is kiépítsenek. Ez a 2014-2020-as Vidékfejlesztési Program részévé vált, de fontosnak tartjuk beépíteni a stratégiánkba is.

6 A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A HFS tervezésében résztvevő térségi szereplők, szerény beavatkozási lehetőségeikhez mérten, mégis fontosnak tartották az innovatív elemek jelenlétét a vidékfejlesztés általuk megfogalmazott 2020-ig tartó céljai között. Természetesen itt nem az innováció nagy országos projektjeinek a kiegészítésére, vidéki, térségi szintre történő igazításáról van szó. Inkább csak a térségben kialakult, mára bevált gyakorlatok hatékonyabbá/ésszerűbbé tételéről, a helyi fejlesztéspolitika figyelmének erre az elemre is fókuszálásáról lehet szó.

Az együttműködésre ösztönző, innovatív megközelítés új elemként jelenik meg a stratégiánkban (az intézkedésekben előnyt élveznek az ilyen projektek). A korábbi tapasztalatok szerint a civil, vállalkozói és közsféra szereplői közötti együttműködési akarat, készség és tudás gyengesége miatt, spontán módon nem tudtak közös fejlesztések létrejönni. Ezért szükségesnek láttuk az együttműködő fejlesztések ösztönzését, segítését.

A stratégiánk egyik jelentős újítása az innovatív módok és módszerek, illetve az innovációknak a gyakorlatban való megjelenését célzottan ösztönző intézkedések megjelenése. Az innováció létrejöttét, táplálását a térségi szereplők összehozása által kívánjuk elérni úgy, hogy különböző háttérű szervezeteket vonunk be. Ilyen 3. intézkedés (Gyermek- és ifjúsági táborok szervezése), amely csak térségi szereplőkre építve igyekszik szférák közötti kapcsolatot teremteni (önkormányzat és vállalkozás, vagy civil szervezet és vállalkozás, vagy önkormányzat és civil szervezet). Ezen típusú fejlesztések alapvetően nagyobb kockázattal bírnak a megvalósulás, mind a finanszírozás terén, ezért a HACs részéről nagyobb toleranciát igényel majd a pályázatok elbírálásakor.

A vállalkozások termelékenységének és erőforrás-hatékonyságának fejlesztései körében külön hangsúlyt helyezünk az innovatív megoldások előtérbe helyezésére. Ezért elsősorban az új típusú elemek a következő intézkedésekben jelennek meg: 6. intézkedés (Mikrovállalkozások támogatása); 7. intézkedés (Önkormányzati vállalkozások gazdaságfejlesztése). Az intézkedések célja, hogy elsősorban a mikro vállalkozásokat egyszeri technológiai ugráshoz segítse, ezáltal innovatív infrastrukturális fejlesztések segítségével térségi szinten versenyképessé váljanak. További cél még, hogy a mikro vállalkozásokat termelési folyamatainak anyag- és energiaintenzitása csökkenjen; ezzel növekszik a termelékenység és a versenyképesség, illetve fenntartható munkahelyek is létrejöhetnek.

A térségi mikrovállalkozói szektor gyengeségére utal, hogy magas a túlélés alapú működéssel jellemezhető vállalkozások aránya. Egy ilyen bázisra építve nem várható el, hogy a gazdasági növekedéshez történő hozzájárulásuk arányban legyen a teljes vállalkozói szektoron belüli magas arányt mutató darabszámukkal, foglalkoztatási képességükkel. A HFS beavatkozás indokoltságát is ez adja: csökkenteni kell az alacsony versenyképességű, korszerűtlen eszközparkkal és tőkehiánnyal küzdő, túlélés alapú működéssel jellemezhető vállalkozások arányát, lebontva a versenyképességük gátját okozó tényezőket, és el kell mozdítani azokat a hatékonyság-orientált, majd innováció fókuszú működés felé. Kiegészítve a GINOP intézkedéseit, mind szélesebb kör számára lehetővé tenni a mikrovállalkozása fejlesztését. Így a 6. intézkedésben (Mikrovállalkozások támogatása) alapvetően az új és innovatív, életképes gazdasági tevékenységek ösztönzését szeretnénk generálni.

A 7. intézkedésben (Önkormányzati vállalkozások gazdaságfejlesztése), azt a jelenséget kívánjuk támogatni, amely a térség több önkormányzatának mindennapi tevékenységében már jelen van a gazdálkodás, az általuk létrehozott gazdasági társaság révén. El szeretnénk érni továbbá, hogy az önkormányzati vállalkozások ne csak egyedülállóan működjenek, hanem összefogva tudjanak gazdaságfejlesztést elérni. A projektnek új és az önkormányzati vállalkozások tevékenységében

innovatív, életképes gazdasági tevékenység összehangolásán, egymás kiegészítésén kell alapulnia úgy, hogy esetleg közben közös termelési együttműködést kapcsoljon össze. A kiválasztási kritérium alapelve, hogy előnyt élvez az a projekt, amelyben együttműködésben valósul meg.

A projektek indikatív pénzügyi tervének elkészítésénél, is előtérbe helyeztük az ilyen, innovatívnak mondható intézkedéseket, e három intézkedésre összesen 300 millió forint fejlesztési forrást allokáltunk, ami a teljes keretünk majdnem felét teszi ki.

7 A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

Olyan társadalmi és gazdasági környezet kialakítása a térségben, amely kihasználva a logisztikai és természeti adottságokat, épít a mezőgazdasági és kulturális hagyományokra, versenyképes szolgáltatást biztosít az itt élő lakosságnak, munkát és megélhetést biztosítva a szakképzett munkaerő számára, elősegítve ezzel a lakosság életminőségének javulását és a fiatalok elvándorlásának megállítását.

7.2 A stratégia célhierarchiája

A Felső-Szabolcsi Leader közösség által megalkotott jelen stratégia (HFS) egyértelműen lehetőséget biztosít arra, hogy a térség mind gazdasági, mind társadalmi szempontból folytassa felzárkózását az EU-s átlaghoz. Ez annak köszönhető, hogy a stratégia elsősorban a térség specifikumaihoz igazodik, továbbá figyelembe veszi a meglévő gazdaságfejlesztés egyéb programjait, a turizmusban rejlő potenciált és a meglévő társadalmi olló szűkítésének lehetőségét.

A helyzetfeltárás és a SWOT elemzés megállapításaiból eredően, az elfogadott offenzív stratégia alapján, két fő célkitűzés fogalmazódott meg. Ezek ugyan visszaköszönnék a korábbi vidékfejlesztési stratégiákból, változtatni rajtuk azonban nem igazán szükséges, mivel célkitűzéseik a mában is aktuálisak. Az előzőek végrehajtása sajnos nem hoztak átütő változást az itt élők helyzetében, kivéve talán az itt működő egyházak támogatása adott látványos változást a 2007-2013-as időszakban, a részükre juttatott egy milliárd forintot meghaladó támogatás hatására. Elmondható tehát, hogy a 2013-ban felülvizsgált, és elfogadott HVS-ben szereplő korábbi célkitűzések ma is érvényesek, a LEADER HACS egészére vetítve, még akkor is, ha az elmúlt időszakban változások mentek végbe a társadalmi és gazdasági szükségletekben, az igények és lehetőségek bonyolult térségi rendszerében.

Az átfogó fejlesztési célok a gazdaságfejlesztésre koncentrálnak, abból is elsősorban a vállalkozásfejlesztésre (60 % a forráskeretből), így jól lefedi a GINOP által hanyagolt (maximun 5 millió Ft.) mikrovállalkozási tartományt és a térségi adottságokból kiindulva a feldolgozóipari, a turisztikai a szolgáltatási fejlesztések megvalósítását ösztönzi.

Az EMVA (VP) egyéb, nem LEADER programjaiból finanszírozott fejlesztésekkel kiegészülve, valamint a más fejlesztési forrásokból (EFOP, GINOP, TOP stb.) támogatott térségi projektek, hozzátják a 2014-2020-as időszakban, a térség joggal várt fejlődését, felzárkózását.

A felsorolt támogatási formák teljesen eltérő jellege, és a HFS-nek ezekre történő ráhatásának korlátozottságából kifolyólag a stratégia csak érintőlegesen foglalkozik velük, inkább a társadalmi igények és a támogatási rendszerben lévő fehér foltok megszüntetésére koncentrálnak.

A LEADER HACS által lefedett térségnek ez a második olyan stratégiája (HFS), amely saját felhasználású fejlesztési forrásokkal bír, és ezek a források (609,45 millió forint) a fejlesztési stratégiában kijelölt fejlesztési célok megvalósítására fordíthatóak. A stratégiában meghatározott célok az intézkedésekben javasolt fejlesztéseken keresztül megvalósíthatók helyi hatáskörben, a LEADER szervezet irányítása mellett.

A 2007-2013-as tervezési időszakra a HVS-ben megfogalmazott jövőkép a mában is érvényes, azaz habár összességében kimutatható némi fejlődés a LEADER HACS-ot alkotó települések életében (kivéve a záhonyi járás települései, amelynek mutatói erősen romlottak) ugyan ezt a jövőképet kívánjuk elérni/megvalósítani 2025-ig.

Jövőkép
2025-ig a térség civil szervezetei, vállalkozói, és állami szervei közötti együttműködés és integráció olyan szintjét érjük el, amely lehetővé teszi minél több egyéni és közösségi kezdeményezés ösztönzését és támogatását a térség gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.

A Stratégia fő célkitűzései.

	Átfogó célok
1.	Helyi gazdaságfejlesztés
2.	Helyi életminőség fejlesztése, közösségteremtés

Az általunk megfogalmazott célok alátámasztják a stratégiában megfogalmazott jövőkép eléréséhez vezető utat, lehetőségeink korlátozott szintjén.

Helyi gazdaságfejlesztés. A gazdaságfejlesztés minden fejlesztési stratégia alfája és ómegája. A gazdaság állapota, a térség elmaradott helyzetének legjelentősebb előidézője, így minden lehető módon a helyi gazdaságfejlesztés érdekében kell cselekednünk. Ez a stratégia legfontosabb célkitűzése. A javasolt intézkedések, ezen belül az ösztönözni kívánt vállalkozói együttműködések támogatása nagymértékben lendítheti előre a térség gazdaságát. Itt természetesen a mikrovállalkozások fejlesztésére, megerősödésére gondolunk, eddig fel nem tárt sinergiák létesítésével. A helyzetfeltárásból adódik, hogy a munkaerő képzettségének fejlesztése, a fejlett technológiai tudás elősegítése, javítani fogja a térség versenyképességét, a foglalkoztatási szint növelését. Előnyösebb támogatási feltételek biztosítása a fejletlenebb záhonyi járás településein megvalósuló projekteknek esetében válik fontossá. A korábbi években, főként a ciánszennyeződésig, jelentős magánbefektetést is vonzó a Tisza folyóra alapozott turisztikai kínálat mára már nem csak hazánk határai között népszerű. E folyamat további erősítése és a kínálat „szakosítása” révén, a keresletet is serkentő eszközök alkalmazásával, növelhető a térségi turisztikai potenciál. A térségben jelen vannak a valóban jelentős történelmi és kulturális értékkel bíró elemek, ezek színvonalas és integrált bemutatására való törekvés megfelel a turisztikai trendek elvárásainak, és része a megye fejlesztési programjának (TOP), továbbá jól kiegészíti a jelentős kisvárdai turisztikai fejlesztéseket is.

Helyi életminőség fejlesztése, közösségteremtés. Ez a célkitűzés jogos és a létező társadalmi igények megoldásán keresztül kíván megfelelni korunk kihívásainak. Sikeres megvalósítása nagymértékben hozzájárulhat a népességmegtartó képesség erősítéséhez, az életszínvonal emelkedéséhez. A célkitűzés programjaiban támogatható fejlesztések jól kiegészítik más operatív programok keretében támogatható ilyen célú fejlesztéseket (TOP, EFOP stb.). A stratégia e fő célterülete számos humán területet ölel fel: egészségügy, szociális infrastruktúra, közoktatási infrastruktúra és információs társadalom, valamint ebből adódóan nagyszámú támogatási lehetőséget is biztosít, azonban előre láthatóan a rendelkezésére álló források nem fogják tudni adekvát módon kezelni az igényeket. Előnyösebb támogatási feltételek biztosítása a fejletlenebb záhonyi járás településein megvalósuló projekteknek van biztosítva. A közösségteremtés, nagyobb egy-egy akkumulálódó probléma köré formálódó közösségeket látja/láttatja kiemelten, ezzel a civil szektor megerősödését szeretné elérni. A civilek mind nagyobb szerepvállalásán keresztül, akár a települések környezetbarát fejlesztéseinek szükségességét és módját, vagy a közegészség állapotát javítani kívánók

törekvéseit teheti támogathatóvá. Eszköze a civil szektor kezdeményezéseinek támogatása úgy, mint a közösségformáló rendezvények támogatása, közösségi terek létesítésének elősegítése, vagy az egyre aktuálisabb környezettudatos élet népszerűsítése, de akár energia hatékony rendszerek működtetésére oktatás szervezése is.

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célérték
1.	A gazdasági aktivitás mikro szintjének erősítése.	Az egy lakosra jutó iparűzési adó 2020-ban	25 000 Ft.
2.	Idegenforgalmi látogatottság növelése.	Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma 2020-ban	8 000 db.
3.	A helyi hagyományőrzésre épülő közösségek erősítése.	Közösségi attrakciók száma 2020-ig	20 db.
4.	Az egészségmegőrzés és egészségtudatos életmód népszerűsítése.	Programmal érintett személyek	5000 fő
5.	Hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatottságának növelése.	Programba bevont személyek	30 fő

A specifikus célok indoklása.

Öt specifikus célt fogalmazódott meg a Helyzetfeltárás, a SWOT és a szükségletek megállapításai alapján. A specifikus célok sorrendje egyben rangsort is jelet. A szükségletek megállapításában legfontosabb célként a gazdaságfejlesztés szerepelt a túrizmussal, majd a társadalmi megelégedést szolgálóak, így következett a közösségteremtés, aztán az életminőség fejlesztése és végül a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása.

A gazdasági aktivitás mikro szintjének erősítése. Ez a specifikus célt a térség legégetőbb problémájának megoldására, a jövedelmek (a családok megélhetése) fejlődése irányába, az országos átlaghoz történő felzárkózás felé kívánja terelni a forrásokat. Nem elhanyagolható hatása a helyi foglalkoztatottságra is, a munkaerő helyzetének javulására, tekintettel az alacsony foglalkoztatottságra és az ingázók hatalmas arányára. Természetesen a szűkös LEADER források arányaiban ennek jelentősége viszonylag kicsi, mégis annyira fontos cél elérését szolgálja, hogy elkerülhetetlen megléte a stratégia eszközrendszerében.

Idegenforgalmi látogatottság növelése. A turisztikai lehetőségek kiaknázása javíthatják a térség gazdasági megerősödését, amely hozzájárul a gazdasági aktivitás mikro szintjének erősödéséhez is. Nagy lehetőség rejlik a tiszai turizmus felélénkítésében is. A túrizmus fejlesztése fontos feladat, a HFS intézkedéseiben megtalálhatóak ennek lehetőségei. Komoly lökést adhat a térség idegenforgalma számára a kiskördai várfürdő fejlesztése, valamint a Rétközi tó körüli fejlesztések.

A helyi hagyományőrzésre épülő közösségek erősítése. Gazdag a térség történelmi és néphagyományokban. A települések nagy része, különösen a Tisza mentiek Árpád-korabeliek, valamint jelentős az épített örökség is. A falusi értékek és életforma fennmaradása, ápolása, megőrzésének lehetőségei, közösségteremtés, ezeknek a támogatása minden rendezvényen, fórumon előjön, mint

fontos helyi szándék. Megjelenése specifikus célként a stratégiában elkerülhetetlen, mint a második legfontosabb fókuszterülete a fejlesztési céloknak, a társadalmi elégedettség eléréséhez.

Az egészségmegőrzés és egészségtudatos életmód népszerűsítése. Gyengeségként jelentkezik a SWOT analízisben a lakosság rossz jövedelmi-szociális és egészségügyi helyzete. Az ezzel kapcsolatos támogatások hiánya minden rendezvényen, fórumon előjön, mint fontos helyi szándék. Főként civil kezdeményezésekre adott válasz, a társadalom saját fizikai és szellemi állapotának javulását eredményező fejlesztési cél. Megjelenése specifikus célként a stratégiában elkerülhetetlen, ugyancsak a második legfontosabb fókuszterülete a fejlesztési céloknak, a társadalmi elégedettség eléréséhez.

Hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatottságának növelése. A harmadik fókuszterülete a stratégiának a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásának kérdése. A munkanélküliségi ráta szinte háromszorosa az országos átlagnak, ami a munkaerőpiacról hosszútávon kiesett széles csoportokat jelenti, ide tartoznak a romák túlnyomó része, valamint az alacsony képzettségűek, vagyis nehéz helyzetben lévő, mobilitással, speciális adottságokkal nem rendelkező társadalmi csoportok. Ismételt munkába állításuk rendkívül nehéz és időigényes folyamat. A HFS tervezése már fókuszál a hátrányos helyzetűek gondjaira, azonban a helyzet megoldásának kulcsa az oktatásban található, ez fogalmazódik meg e specifikus célban

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus célokhoz járul hozzá				
		1.	2.	3.	4.	5.
1.	Hagyományőrzés feltételeinek megteremtése.			X		
2.	Tematikus rendezvénysorozatok támogatása.		X	X		
3.	Gyermek- és ifjúsági táborok szervezése.			X	X	
4.	Egészség megőrzési programok támogatása.				X	
5.	Civil szervezetek eszközfejlesztése.			X		
6.	Mikrovállalkozások támogatása.	X				
7.	Önkormányzati vállalkozások gazdaságfejlesztése	X				
8.	Turisztikai fejlesztések támogatása.	X	X			
9.	Hátrányos helyzetű csoportok oktatása, képzése.					X
10.	Térségek közötti együttműködés.		X	X		
11.	Rövid Ellátási Lánc (REL) létrehozásának támogatása.	X				
12.	Mini „Farm” program beindítása.					X

EMVA LEADER forrásból finanszírozott

Egyéb Operatív Programból tervezett megvalósítás

8 Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

A Helyi Fejlesztési Stratégia tartalmazza a Felső-Szabolcsi LEADER HACS által lefedett 28 településre vonatkozó fejlesztési elképzeléseket, ennek alapja a már meghatározásra került középtávú – 2020. év végéig terjedő időszakra vonatkozó – stratégiai célok elérése.

Figelembe vettük a legégetőbb térségi problémák megoldhatóságát, a szűkös forráskeretet, a LEADER HACS-nak a teljes fejlesztési folyamatokba történő beavatkozási korlátait, a lehatárolást más operatív programoktól (VP, GINOP, TOP, EFOP), azaz hogyan tudjuk a leghatékonyabban felhasználni a rendelkezésre álló forráskeretet.

Figyelembe vettük a „Projektötlet gyűjtés” kampány alatt beérkezett 99 db. ötletet (Kisvárdai járásból 69 db., Záhonyi járásból 30 db.).

Stratégiai céljaink elérése érdekében a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

1. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Hagyományörzés feltételeinek megteremtése.

2. Specifikus cél:

A helyi hagyományörzésre épülő közösségek erősítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

Térségünk településeinek többsége hatalmas történelmi és kulturális hagyománykincssel rendelkezik. Az itt élő emberek méltón büszkék múltjukra, hagyományaikra. E hagyományok ápolása főként a civil szervezetek, egyházak, önkormányzatok feladata. Ennek az örökségnek ápolását, begyűjtését, bemutatását és Digitális Értéktárban történő megőrzését veszi célba az intézkedés. Az intézkedés megalkotásának alapja az e témakörben nagy számban beérkezett projektjavaslat, a fórumokon elhangzottak, valamint a SWOT E4, E6, L4, L5, V7 megállapításai.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása

a. célterület. Támogatni kell civil szervezeteket, egyházakat vagy önkormányzatokat, a helyi hagyományokat vagy nevezetességeket bemutató monográfiák, kiadványok, filmek megjelentetésében, makettek megalkotásában, elindulhasson a „hagyaték” gyűjtése, digitalizálása, katalogizálása, Digitális Értéktár létrehozása céllal. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költségtypusok számolhatóak el: 7, 8, 12, 13, 14, 17.

b. célterület. Támogatni kell azokat a civil szervezeteket, egyházakat, amelyek a helyi hagyományörzés feltételeinek megteremtésével, továbbvitelével, közösségteremtéssel kívánnak tevékenykedni. A támogatásban felhasználható a tevékenység végrehajtásához szükséges eszközök beszerzése (akár tradicionális eszközök is), kisléptékű infrastruktúra fejlesztése, szolgáltatások beszerzése és marketing. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költségtypusok számolhatóak el: 6, 7, 13, 14, 17.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A hagyományörzés fogalomköréből a következőkre irányul az intézkedés: helytörténet bemutatása, hagyományos berendezési tárgyak begyűjtése-bemutatása, tradicionális viseletek

begyűjtése-bemutatása, népzenei hagyományok eszközeinek begyűjtése-bemutatása, kézműves hagyományok eszközeinek begyűjtése-bemutatása, katonahagyományok megjelenítése.

Az intézkedés keretében támogatott fejlesztések más programból, ilyen formában nem támogathatóak.

6. A jogosultak köre:

Non-profit szervezetek, egyházak, önkormányzatok.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek

- Támogatásban az együttműködés vezetője részesül, aki a pályázó.
- Az együttműködésben részt vehetnek magánszemélyek, helyi önkormányzatok, helyi egyházközségek, helyi vállalkozók.
- Az elkészült Digitális Értéktár térítésmentesen kerül a helyi Értéktár Bizottságokhoz.
- A projekt eredményeként megvalósuló fejlesztéseket térítésmentesen veheti igénybe az arra érdeklődő közösség. Megtalálhatóak digitális formában a HACS honlapján, a támogatottaknál, helyi rendezvényeken vagy gyűjteményekben.
- A projekt célok indokoltak és megfelelnek az intézkedés által meghatározott céloknak.

Jogosultsági kritériumok

- A projektek csak együttműködésben valósulhatnak meg.
- A HACS területén bejegyzett, legalább 2 éve itt székhellyel rendelkező szervezet támogatható.

A kiválasztási kritériumok

- Előnyben részesül az a projekt, amely kapcsolódik egy korábbi ÚMVP, VP vagy valamely operatív program keretében támogatott fejlesztéshez.
- Előnyben részesül az a projekt, amely több mint két szervezet együttműködésén alapulva hozzá járul a térség civil, egyházi és önkormányzati összefogásának erősödéséhez.

8. Tervezett forrás:

- a. az intézkedésre allokált forrás: 54 450 000,-Ft.
- b. a támogatás aránya: 85 % a kisvárdai járásban, 95 % a záhonyi járásban.
- c. a projektméret korlátait: min. 200 000,-Ft., max. 2 000 000,-Ft.
- d. a támogatás módja hagyományos.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév – 2018. II. félév.

10. Kimeneti indikátorok

- a. A támogatott projektek száma: 28 db.
- b. A projektekben résztvevő szervezetek száma: 56 db.

2. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Tematikus rendezvénysorozatok támogatása

2. Specifikus cél

Idegenforgalmi látogatottság növelése.

A helyi hagyományőrzésre épülő közösségek erősítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

Térségünkben jó hagyományai vannak közösségformáló rendezvényeknek (Ajaki lakodalmas fesztivál, Dombrádi csülkös napok, Liget néptánc fesztivál stb.). Civil szervezetek kezdeményezésére megjelentek az igényesebb kultúra meghonosítását szolgáló rendezvények is (nyári akusztikus esték-Záhony, Lónay Kastély rendezvénysorozata-Tuzsér, stb.).

A civil szervezetek összefogva az önkormányzatokkal megmutatták, hogy a tartalmas szórakoztatás megszervezése sem lehetetlen, aránylag kis ráfordítással. Ezek a kezdeményezések nagyon hatékonyaknak bizonyultak, így ezt folytatni érdemes. Visszatérő problémája szinte minden rendezvény lebonyolításának, a fellépők színpadhoz kötöttsége, és e színpadok, valamint a kiszolgáló felszerelési eszközök korlátozott száma. Ezt térségi szinten kell fejleszteni. Az intézkedés célja e rendezvények, rendezvénysorozatok támogatása a jövőben is.

Az intézkedés megalkotásának alapja az e témakörben nagy számban beérkezett projektjavaslat, valamint a SWOT E4, E9, Gy4, L4, L6, megállapításai.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása

a. célterület. Támogatni kell önkormányzatokat mobilszínpad, és/vagy a rendezvényeket kiszolgáló felszerelési eszközök beszerzésében. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költség típusok számolhatóak el: 7, 14, 17.

b. célterület. Támogatni kell önkormányzatokat, civil szervezeteket és egyházakat tematikus rendezvénysorozat megszervezésében és lebonyolításában. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költség típusok számolhatóak el: 12, 13, 14, 16, 17.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A helyi életminőség fejlesztése és a közösségteremtés, mint a HFS egyik fő célkitűzés nem csak a civil szektor megerősödését szeretné elérni. A társadalom mind szélesebb rétegeinek bevonásával, e rétegek kulturális igényének kiszolgálásán keresztül lehet javítani az élet minőségét, így ez hozza azt a hozzáadott értéket, amely a HFS-en keresztül történő támogatással jön létre. A minőségi kultúra iránti igény is jelen van mindennapjainkban. Ilyen fejlesztési lehetőségek nem jelennek meg más támogatási formákban. Egy-egy helyi kulturális rendezvény/fesztivál megrendezése kívánó esélyt ad a közösségteremtésre, továbbá növelné a helyi emberek identitástudatát.

Az intézkedés keretében támogatott fejlesztések más programból, ilyen formában nem támogathatóak.

6. A jogosultak köre:

Önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházközségek.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek

- Támogatásban az együttműködés vezetője részesül, aki a pályázó.
- A projekt kizárólag minimum 3 önkormányzat együttműködésben megvalósulhat meg. (a. célterület)
- Az a. célterületre benyújtott pályázatokból maximum 2 db. támogatható.
- Az együttműködésben részt vehetnek helyi civil szervezetek, helyi egyházközségek, helyi vállalkozók, magánszemélyek.
- A beszerzett mobilszínpad és a rendezvényeket kiszolgáló felszerelési eszközök térítésmentesen kerülnek felhasználásra az együttműködésben résztvevők körében. (a. célterület)

- A projekt eredményekét megvalósuló rendezvényeket térítésmentesen veheti igénybe a jelen lévő közönség. (b. célterület)
- A projekt keretében legalább három rendezvény valósul meg. (b. célterület)

Jogosultsági kritériumok

- A projektek csak együttműködésben valósulhatnak meg.
- A HACS területén bejegyzett, legalább 2 éve itt székhellyel rendelkező szervezet támogatható.

A kiválasztási kritériumok

- Előnyben részesül az a projekt, amely kapcsolódik egy korábbi ÚMVP, VP vagy valamely operatív program keretében támogatott fejlesztéshez.
- Előnyt élvez az a projekt, amely a rendezvényeket több településen valósítja meg (b. célterület)

8. Tervezett forrás:

- az intézkedésre allokált forrás: 75 000 000,-Ft.
- a támogatás aránya: 85 % a kisvárdai járásban, 95 % a záhonyi járásban.
- a projektméret korlátait: min. 5 000 000,-Ft., max. 20 000 000,-Ft. (a. célterület)
min. 500 000,-Ft., max. 2 000 000,-Ft. (b. célterület)
- a támogatás módját hagyományos.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév – 2019. I. félév.

10. Kimeneti indikátorok

- A támogatott projektek száma: 19db.
- A támogatott kedvezményezettek száma: 9 db. önkormányzat.
- A támogatott kedvezményezettek száma: 10 db. civil szervezet.

3. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Gyermek- és ifjúsági táborok szervezése.

2. Specifikus cél

A helyi hagyományörzésre épülő közösségek erősítése.

Az egészségmegőrzés és egészségtudatos életmód népszerűsítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

A gyerekek nyári táboroztatása jelenleg is zajlik térségünkben, azonban ezeknek a táboroknak nincs tematikus jellege, valamint csak piaci alapon szerveződnek. Ha a szülők tematikus táborba kívánják küldeni gyerekeiket, csak a HACS területén kívülre tudják ezt megtenni.

A térségi fórumokon kiderült, hogy több települési önkormányzat, civil szervezet, egyházközség, vállalkozás stb. rendelkezik nyári gyerektábor szervezési tapasztalattal. Ugyanitt fogalmazódott meg, hogy jelentős számban vannak kihasználatlan táboroztatásra kiválóan alkalmas helyek a HACS területén, ahol komoly tematikus táboroztatás is lehetséges.

Az intézkedés célja tematikus táborok támogatása a HACS területén belül, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyerekek nyári táboroztatására, valamint erre utal a SWOT E2, E4, E9, L4, L6, megállapításai.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása

Támogatni kell önkormányzatokat, civil szervezeteket és egyházakat a nyári tanítási szünetben, tematikus gyerektáborok megszervezésében és lebonyolításában. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költségtípusok számolhatóak el: 13, 14, 16, 17, 18, 19.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A helyi hagyományőrzésre épülő közösségek erősítése, valamint az egészségmegőrzés és egészségtudatos életmód népszerűsítése az iskolakorúak körében fontos célja a stratégiának. A társadalom legszélesebb összefogásán alapuló kezdeményezés eredményeként megvalósuló gyerek- és ifjúsági táborok (tematikus jelleggel), akár hátrányos helyzetűek számára is, hozza azt a hozzáadott értéket, amely a HFS-en keresztül történő támogatással jön létre.

Az intézkedés keretében támogatott fejlesztések más programból, ilyen formában nem támogathatóak.

6. A jogosultak köre:

Non-profit szervezet, önkormányzat, egyházköztség.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek

- Támogatásban az együttműködés vezetője részesül, aki a pályázó.
- Az együttműködésben részt vehetnek magánszemélyek, helyi önkormányzatok, helyi egyházköztségek, helyi vállalkozók.
- A projekt eredményeként megvalósuló táborokat térítésmentesen veheti igénybe a táborozó.
- Egy projekt, egy csoport gyerek (legalább 20 fő) legalább egyhetes táboroztatására irányul.
- A projekt célok indokoltak és megfelelnek az intézkedés által meghatározott céloknak.

Jogosultsági kritériumok

- A projektek csak együttműködésben valósulhatnak meg.
- A HACS területén bejegyzett, legalább 2 éve itt székhellyel rendelkező szervezet támogatható.

A kiválasztási kritériumok

- Előnyt élvez az a pályázat, amely hosszabb idejű táboroztatást szervez.
- Előnyt élvez az a pályázat, amely nagyobb csoport táboroztatását szervezi.
- Előnyt élvez az a projekt, amely hátrányos családok gyermekeinek táboroztatását vállalja.
- Előnyben részesül az a projekt, amely kapcsolódik egy korábbi ÚMVP, VP vagy valamely operatív program keretében támogatott fejlesztéshez.
- Előnyben részesül az a projekt, amely több mint két szervezet együttműködésén alapulva hozzá járul a térség civil, egyházi és önkormányzati összefogásának erősödéséhez.

8. Tervezett forrás:

- a. az intézkedésre allokált forrás: 30 000 000,-Ft.
- b. a támogatás aránya: 85 % a kisvárdai járásban, 95 % a záhonyi járásban.
- c. a projektméret korlátait: min. 500 000,-Ft., max. 1 500 000,-Ft.
- d. a támogatás módját hagyományos.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév – 2019. I. félév.

10. Kimeneti indikátorok

- a. A támogatott projektek száma: 20 db.
- b. Támogatott kedvezményezettek gyermek száma: 400 fő,
ebből hátrányos helyzetű gyermek: 40 fő.

1. Az intézkedés megnevezése:

Egészségmegőrzési programok támogatása.

2. Specifikus cél

Az egészségmegőrzés és egészségtudatos életmód népszerűsítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

A helyi életminőség fejlesztése fontos célja a HFS-nek, amely nagymértékben hozzájárulhat a népességmegtartó képesség erősítéséhez is. E cél elérésének egyik eszköze az egészségügyi prevenció.

Már az előző HVS végrehajtása során is voltak sikeres prevenciós programjaink, OEP által nem támogatott szűrővizsgálatok stb. Ezeknek a programoknak a folytatása szerepel az intézkedésben, azzal a kiegészítéssel, hogy a szűrővizsgálatokon túl egészség megőrző, az egészséges életmódra nevelő és tömegsportolási lehetőségek biztosítását is tervezi, valamint erre utalnak a SWOT E9, Gy8, V8, megállapításai is.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása

Támogatni kell szűrővizsgálatok szervezését és lebonyolítását, tömegsport attrakciók szervezését és lebonyolítását, kondi-, sport-parkok létrehozásához szükséges eszközök beszerzést, kisléptékű infrastruktúra fejlesztését, szolgáltatások beszerzését és marketinget. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költségtypusok számolhatóak el: 5, 6, 7, 13, 14, 17.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A társadalom legszélesebb összefogásán alapuló kezdeményezés eredményeként megvalósuló egészségügyi prevenciós programok a térség lakói számára adják azt a hozzáadott értéket, amely a HFS-en keresztül történő támogatással jön létre és kézzel fogható életminőség javulást eredményez. Az intézkedés jól kiegészíti más operatív programok hasonló célú fejlesztéseit, mint például az EFOP 1.8.1-VEKOP/15 kiírásai által biztosított fejlesztési célokat.

Az intézkedés keretében támogatott fejlesztések más programból, ilyen formában nem támogathatóak.

6. A jogosultak köre:

Önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházközösségek.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek

- Támogatásban az együttműködés vezetője részesül, aki a pályázó.
- A projekt eredményeként megvalósuló szűrővizsgálatokat, rendezvényeket vagy kondi-parkokat térítésmentesen veheti igénybe a helyi közösség.
- Az együttműködésben részt vehetnek helyi, a sportolást is céljai között szerepeltető szervezetek, helyi önkormányzatok, helyi vállalkozók.
- A szűrővizsgálatok, tömegsport attrakciók, kondi-parkok használata a támogatott közösségeknek térítésmentesek.

Jogosultsági kritériumok

- A projektek csak együttműködésben valósulhatnak meg.
- Nem támogatható az a sportegyesület, amely a Tao törvény rendelkezései alapján is részesül támogatásban.

- A HACS területén bejegyzett, legalább 2 éve itt székhellyel rendelkező szervezet támogatható.
- A kiválasztási kritériumok**
- Előnyben részesül az a projekt, amely több résztvevőt mozgósít.
 - Előnyben részesül az a projekt, amely kapcsolódik egy korábbi ÚMVP, VP vagy valamely operatív program keretében támogatott fejlesztéshez.
 - Előnyt élvez az a projekt, amely a rendezvényeket több településen valósítja meg.

8. Tervezett forrás:

- a. az intézkedésre alokált forrás: 40 000 000,-Ft.
- b. a támogatás aránya: 85 % a kisvárdai járásban, 95 % a záhonyi járásban.
- c. a projektméret korlátait: min. 500 000,-Ft., max. 2 000 000,-Ft. (sport- és/vagy kondi-park esetében a maximális támogatás elérheti a 3 000 000,- forintot)
- d. a támogatás módját hagyományos.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév – 2019. I. félév.

10. Kimeneti indikátorok

- A támogatott projektek száma: 16 db.
- Támogatott szűrővizsgálaton átesettek száma: 2000 fő.
- létesült legalább 1 db sport- és/vagy kondi-park.

5. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Civil szervezetek eszközfejlesztése

2. Specifikus cél

A helyi hagyományőrzésre épülő közösségek erősítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

A helyi életminőség fejlesztése fontos célja a stratégiának. Hagyományosan a különböző társadalmi csoportok érdekképviselésének felvállalása történik a civil szervezetek részéről, olyan területeken, amelyek kimaradnak az állam figyelméből. A Helyzetfeltárás megállapításaiból kiindulva a civil szervezetek száma és az általuk lefedett, megoldást igénylő társadalmi összefogás mértéke alacsony a HACS területén.

Közösségi érdek ennek a civil társadalomnak a megerősödése, így ez a célja az intézkedésnek, a szervezetek mindennapi tevékenységéhez szükséges eszközök beszerzésének támogatásával, valamint erre utal a SWOT E9, Gy6, Gy7, L4, V7 megállapításai.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása

Támogatni kell civil szervezetek eszközbeszerzéseit, hogy a támogatási források lehetőséget adjanak megerősödésükhöz, mind nagyobb közösségi szerepvállalásukhoz. Támogatható a civil szervezetek mindennapi tevékenységének végrehajtásához szükséges eszközök, immateriális javak beszerzése, és marketing. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költségtypusok számolhatóak el: 7, 8, 13, 14.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A közösségteremtés, mint egyik fő célkitűzés a civil szektor megerősödését szeretné elérni. A civilek mind nagyobb társadalmi szerepvállalásán keresztül lehet javítani az élet minőségét. A meglévő non-profit szervezeteknek eszközökkel történő ellátása/megerősítése hozza azt a hozzáadott értéket,

amely a HFS-en keresztül történő támogatással jön létre. Ilyen fejlesztési lehetőségek nem jelennek meg más támogatási formákban.

Az intézkedés keretében támogatott fejlesztések más programból, ilyen formában nem támogathatóak.

6. A jogosultak köre:

Non-profit szervezetek, egyházak.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek

- A projekt célok indokoltak és megfelelnek az intézkedés által meghatározott céloknak.

Jogosultsági kritériumok

- Az eszközök beszerzése nem irányulhat helytörténet bemutatására, hagyományos berendezési tárgyak begyűjtésére-bemutatására, tradicionális viseletek begyűjtésére-bemutatására, népzenei hagyományok eszközeinek begyűjtésére-bemutatására, kézműves hagyományok eszközeinek begyűjtésére-bemutatására, katonahagyományok megjelenítésre.
- A HACS területén bejegyzett, legalább 2 éve itt székhellyel rendelkező szervezet támogatható.

A kiválasztási kritériumok

- Előnyben részesül az a projekt, amely kapcsolódik egy korábbi ÚMVP, VP vagy valamely operatív program keretében támogatott fejlesztéshez.
- Előnyben részesül az a projekt, amely több szervezet együttműködésen alapulva hozzá járul a térség civil és/vagy egyházi összefogásának erősödéséhez.

8. Tervezett forrás:

- az intézkedésre allokált forrás: 40 000 000,-Ft.
- a támogatás aránya: 85 % a kisvárdai járásban, 95 % a záhonyi járásban.
- a projektméret korlátait: min. 200 000,-Ft., max. 2 000 000,-Ft.
- a támogatás módját hagyományos.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév – 2018. II. félév.

10. Kimeneti indikátorok

- A támogatott projektek száma: 20 db.
- A támogatott kedvezményezettek száma: 20 db. nonprofit szervezet.

6. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Mikrovállalkozások támogatása.

2. Specifikus cél

A gazdasági aktivitás mikro szintjének erősítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

A gazdaság állapota a HACS-ot alkotó két járás elmaradott helyzetének legjelentősebb előidézője. Nem kérdés, hogy minden lehető módon a gazdaságfejlesztés érdekében kell cselekednünk, amely a munkahelyek megtartásán túl a térségben élők jövedelmi helyzetét is javítja. Ez a térségi stratégia legfőbb célkitűzése lett, a beérkezett projektjavaslatok és a fórumokon elhangzottak alapján, valamint erre utalnak a SWOT E1, E3, E5, E8, L1, L2, L3, L5, L7, L8, L9 megállapításai.

Az intézkedés célja, hogy lehetőséget biztosítson a vállalkozók számára, olyan fejlesztések végrehajtására, amelyek hozzá segítik őket tevékenységük gazdaságos folytatásához, továbbá a saját, illetve az alkalmazotti foglalkozás fenntartásához, növeléséhez. Az intézkedés további célja új és innovatív, életképes gazdasági tevékenységek ösztönzése, vállalkozások energia hatékony működésének elősegítése.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása

Támogatni kell termelő és szolgáltató mikrovállalkozásokat, amelyek non annex termékeket állítanak elő, vagy szolgáltatást fejlesztenek. A támogatásban részesülhetnek infrastrukturális, és/vagy eszközbeszerzésen alapuló fejlesztések, de akár energetikai fejlesztések is. Kivételt képeznek azok a mikrovállalkozások, amelyek fejlesztései OEP által finanszírozott tevékenységekre irányulnak, valamint akik italkimérést/italkereskedelmi vendéglátói tevékenységet folytatnak és a fejlesztés is erre a tevékenységre irányul. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költségtípusok számolhatóak el: 6, 7, 8, 9, 13, 14, 17.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

- Mikrovállalkozások támogatása nem terjed ki arra vállalkozásra, amelynek fejlesztése Annex I terméket előállító élelmiszer feldolgozásra irányul. (VP)
- A mikro-vállalkozások támogatása nem terjed ki arra vállalkozásra, amelynek éves árbevétele a mezőgazdasági termelésből meghaladja az 50 %-ot.(VP)
- Támogatásban induló vállalkozások nem részesülhetnek.(VP)

6. A jogosultak köre:

Mikrovállalkozások.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek

- A fejlesztés családi lakóház funkciót is betöltő épületen/épületrészen nem valósulhat meg.
- A projekt célok indokoltak és megfelelnek az intézkedés által meghatározott céloknak.

Jogosultsági kritériumok

- A HACS területén legalább 2 éve székhellyel, vagy telephellyel rendelkező mikrovállalkozás támogatható.
- Nem főállású egyéni vállalkozó is jogosult támogatásra.

A kiválasztási kritériumok

- Előnyt élvez az a pályázat, amely legalább egy új munkahelyet létrehoz.
- Előnyben részesül az a projekt, amely kapcsolódik egy korábbi ÚMVP, VP vagy valamely operatív program keretében támogatott fejlesztéshez.
- Előnyt élvez az a pályázat, amelyben energiahatékonyság növelése szerepel.
- Előnyben részesül az a projekt, amelyben a támogatást igénylő minőségrendszerben vesz részt.
- Előnyben részesül az a projekt, amely hozzá járul a térség vállalkozói összefogásának erősödéséhez, azaz együttműködésen alapul.

8. Tervezett forrás:

- a. az intézkedésre allokált forrás: 210 000 000,-Ft.
- b. a támogatás aránya: 60% a kiskérdai járás területén, 70 % a záhonyi járás területén
- c. a projektméret korlátait: min. 1 000 000,-Ft., max. 5 000 000,-Ft.
- d. a támogatás módját hagyományos

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév – 2019. I. félév.

10. Kimeneti indikátorok

- a. A támogatott projektek száma: 42 db.
- b. A projektekben résztvevő vállalkozások száma: 42 db.
- c. Létesített új munkahelyek száma: 2 db.

7. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Önkormányzati vállalkozások gazdaságfejlesztése.

2. Specifikus cél

A gazdasági aktivitás mikro szintjének erősítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

A térség több önkormányzatának mindennapi tevékenységében már jelen van a gazdálkodás, az általuk létrehozott gazdasági társaságokon, szociális szövetkezeteken keresztül. Az intézkedéssel a gazdasági tevékenységet folytató, de nem kimondottan profitorientált vállalkozások, megerősítése érhető el.

Az intézkedés célja, hogy lehetőséget biztosítson a vállalkozások számára, olyan fejlesztések végrehajtására, amelyek hozzá segítik őket tevékenységük gazdaságos folytatásához, továbbá a saját, illetve az alkalmazotti foglalkozás fenntartásához, növeléséhez. Az intézkedés további célja új és innovatív, életképes gazdasági tevékenységek ösztönzése, vállalkozások energia hatékony működésének elősegítése.

Ez a stratégia fő célkitűzése, a beérkezett projektjavaslatok és a fórumokon elhangzottak alapján, valamint erre utalnak a SWOT E3, E7 E8, L2, L3, L5, L7 megállapításai.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása

Támogatni kell termelő és szolgáltató nonprofit gazdasági társaságokat és szociális szövetkezeteket, amelyek non annex termékeket állítanak elő, vagy szolgáltatást fejlesztenek. A támogatásban részesülhetnek infrastrukturális, és/vagy eszközbeszerzésen alapuló fejlesztések, de akár energetikai fejlesztések is. Kivételt képeznek azok, amelyek önkormányzati kötelező feladatellátást végeznek, vagy a fejlesztés ilyen tevékenységre irányul. A támogatásban a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költségtípusok számolhatóak el: 6, 7, 8, 9, 13, 14, 17.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

- A támogatások nem terjednek ki arra vállalkozásra/szoc.szövetkezetre, amelyek Annex I terméket előállító élelmiszer feldolgozásra irányulnak. (VP)
- A támogatások nem terjednek ki arra vállalkozásra/szoc.szövetkezetre, amelynek éves árbevétele mezőgazdasági termelésből meghaladja az 50 %-ot.(VP)
- A támogatások nem terjednek ki arra vállalkozásra/szoc.szövetkezetre, amelynek az önkormányzat közvetlen, vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke, vagy szavazati jog alapján – külön-külön, vagy együttesen sem haladja meg a 25 %-ot.(GINOP)

6. A jogosultak köre:

Helyi önkormányzat által létrehozott gazdasági társaság, szociális szövetkezet.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek

- A projekt célok indokoltak és megfelelnek az intézkedés által meghatározott céloknak.
- A fejlesztés nem terjed ki közösségi funkciót ellátó épület felújítására.

Jogosultsági kritériumok

- A HACS területén legalább egy lezárt üzleti évvel rendelkező vállalkozás/szoc.szövetkezet támogatható.

A kiválasztási kritériumok

- Előnyt élvez az a pályázat, amely legalább egy új munkahelyet létrehoz.
- Előnyben részesül az a projekt, amely kapcsolódik egy korábbi ÚMVP, VP vagy valamely operatív program keretében támogatott fejlesztéshez.
- Előnyt élvez az a pályázat, amelyben energiahatékonyság növelése szerepel.
- Előnyben részesül az a projekt, amelyben a támogatást igénylő minőségrendszerben vesz részt.
- Előnyben részesül az a projekt, amely hozzá járul a térség vállalkozói összefogásának erősödéséhez, azaz együttműködésen alapul.

8. Tervezett forrás:

- a. az intézkedésre alokált forrás: 60 000 000,-Ft.
- b. a támogatás aránya: 60% a kiskvárdai járás területén, 70 % a záhonyi járás területén.
- c. a projektméret korlátait: min. 2 000 000,-Ft., max. 10 000 000,-Ft.
- d. a támogatás módját hagyományos.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév – 2018. II. félév.

10. Kimeneti indikátorok

- A támogatott projektek száma: 6 db.
- Létesített új munkahelyek száma: 1 db.

8. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Turisztikai fejlesztések támogatása

2. Specifikus cél

A gazdasági aktivitás mikro szintjének erősítése.

Idegenforgalmi látogatottság növelése.

3. Indoklás, alátámasztás:

Térségükben ugyan jelen van a túrizmus, de gazdasági jelentősége egyenlőre elhanyagolható, időszakos jellegű, nagyobb részt csak Tiszai vízi turizmusra épül. A térség szereplői úgy érzik, hogy van még benne fejlesztési potenciál, tekintettel a kiskvárdai Várfürdő növekvő turisztikai szerepére, jelentős fejlesztéseinek (8,5 milliárd forint) kiegészítése szempontjából.

Az intézkedés célja, hogy a térség turisztikai kínálatát vonzóbbá tegyék, a már meglévő turisztikai szolgáltatások fejlesztése által, valamint erre utal a SWOT E2, E4, E6, E9, L4, L6, L7 Gy4, Gy7 megállapításai.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása

A teljes turisztikai ágazatban tevékenykedő vállalkozások fejlődését kívánja előidézni ez az intézkedés. A már eddig is bizonyítottan működőképes turisztikai vállalkozások kínálatát szeretné bővíteni, színesíteni a termékpalettájukat, piaci helyzetüket erősíteni. Támogatni kell meglévő szálláshelyek fejlesztését, szálláshelyhez nem feltétlenül kötött agroturisztikai, ökoturisztikai,

lovasturisztikai, horgászturisztikai, vadászturisztikai, kerékpáros turizmushoz kapcsolódó, vízi turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztését.

A támogatásban részesülhetnek infrastrukturális, és/vagy eszközbeszerzésen alapuló fejlesztések. Kivételt képeznek az új szálláshelyek kialakítását célzó fejlesztések. A 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete szerint a következő költségtípusok számolhatóak el: 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 17.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

- A mikro-vállalkozások támogatása nem terjed ki arra vállalkozásra, amelynek éves árbevétele mezőgazdasági termelésből meghaladja az 50 %-ot.(VP)
- Támogatásban induló vállalkozások nem részesülhetnek.(VP)
- Az intézkedés keretében támogatott fejlesztések más programból, ilyen formában nem támogathatóak.

6. A jogosultak köre:

Mikrovállalkozások, természetes személyek, nonprofit szervezetek.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek

- A támogatás új szálláshely létrehozását nem eredményezheti.
- A fejlesztés családi lakóház funkciót is betöltő épületen/épületrészen nem valósulhat meg.
- A projekt célok indokoltak és megfelelnek az intézkedés által meghatározott céloknak.

Jogosultsági kritériumok

- Csak olyan ügyfél támogatható, amelynek tevékenysége (nonprofit szervezet esetén alapszabályban rögzített céljai között szerepel, természetes személy esetén a helyi önkormányzatnál nyilvántartásba vett) turisztikai szolgáltató.

A kiválasztási kritériumok

- Előnyt élvez az a pályázat, amely legalább egy új munkahelyet létrehoz.
- Előnyben részesül az a projekt, amely kapcsolódik egy korábbi ÚMVP, VP vagy valamely operatív program keretében támogatott fejlesztéshez.
- Előnyt élvez az a pályázat, amelyben energiahatékonyság növelése szerepel.
- Előnyben részesül az a projekt, amelyben a támogatást igénylő minősítési rendszerben vesz részt.
- Előnyben részesül az a projekt, amely hozzá járul a térség vállalkozói összefogásának erősödéséhez, azaz együttműködésen alapul.

8. Tervezett forrás:

- a. az intézkedésre allokált forrás: 100 000 000,-Ft.
- b. a támogatás aránya: 60% a kistérségi járás területén, 70 % a zárhelyi járás területén.
- c. a projektméret korlátait: min. 1 000 000,-Ft., max. 15 000 000,-Ft.
- d. a támogatás módját hagyományos

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév – 2019. I. félév.

10. Kimeneti indikátorok

- a. A támogatott projektek száma: 7 db.
- b. Létesített új munkahelyek száma: 1 db.

9. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Hátrányos helyzetű csoportok oktatása, képzése.

2. Specifikus cél

Hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatottságának növelése.

3 Indoklás, alátámasztás:

A helyi életminőség fejlesztése, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok támogatása fontos célja a HFS-nek, amely nagymértékben hozzájárulhat a népességmegtartó képesség erősítéséhez a társadalmi olló szűkítéséhez. E cél elérésének egyik eszköze az oktatás, képzés, átképzés, amelynek megszervezése ugyan térségi feladat, de támogatási forrása nem a HACs keretéből valósul meg.

10. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Térségek közötti együttműködés.

2. Specifikus cél

Idegenforgalmi látogatottság növelése.

A helyi hagyományörzésre épülő közösségek erősítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

Az előző LEADER ciklusban már sikerült a térség több településének részt vennie a „Térségek közötti együttműködés” központi programjában. A fejlesztésekhez támogatás semmilyen más forrásból nem volt elérhető, mivel nem nagy összegekről szólt, és csak térségi jelentőséggel bírt (pl. Dombrádi kishajó-kikötő a Tiszán). Ezek a fejlesztések hasznosnak mondhatóak, viszont indokolt lenne a továbbvitelük, akár mint egy második ütem.

11. INTÉZKEDÉS

1. Az intézkedés megnevezése:

Rövid Ellátási Lánc (REL) létrehozásának támogatása.

2. Specifikus cél

A gazdasági aktivitás mikro szintjének erősítése.

3. Indoklás, alátámasztás:

Régi vágya fogalmazódik meg térségi szereplőinknek a Rövid Ellátási Lánc (REL) létrehozásának támogatásában. Térségünk gazdáinak nagy része hagyományosan gyümölcstermeléssel foglalkozik, viszont helyben nehezen tudtak értékesíteni a túlkínálat és a nyomott árak miatt. Többek között ez a helyzet is indokolja REL-ek megjelenését a HACs területén.

1. Az intézkedés megnevezése:

Mini „Farm” program beindítása.

2. Specifikus cél

Hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatottságának növelése.

3. Indoklás, alátámasztás:

Mára már nem működik, de térségünkben Komoró székhellyel volt egy alapítvány, amely a 2000-es évek elején támogatta a hátrányos családokat (pályázati források bevonása nélkül), akik rendelkeztek egy kis háztáji földterülettel, de a műveléshez már nem volt induló tőkéjük. Az alapítvány a családok igényeihez igazítottan, a háztáji gazdálkodáshoz szükséges eszközöket, vető magvakat, vemhes állatokat stb. juttatott ezeknek a rászoruló családoknak. Ezt a nemes hagyományt kívánjuk újraéleszteni a Mini „Farm” program beindításával.

Egyéb Operatív Programból tervezett intézkedések forrásai

A 9. és a 12. intézkedés megvalósításának forrása a Járási Hivatalok munkaügyi osztályai által nyújtott támogatások célzott igénybevételel valósítható meg, továbbá a 9. intézkedésnél figyelemmel kell lenni a GINOP intézkedéseire is, a nagyobb hatékonyság elérése érdekében.

A 10. és 11. intézkedés megvalósításának forrása a VP által nyújtott támogatások célzott igénybevételel valósítható meg.

Mind a négy (9-12) intézkedés végrehajtása szempontjából kulcs fontosságú a valós igényeken alapuló oktatás minőségi megszervezése, valamint a célcsoportok gondos kiválasztása.

8.2 Együttműködések

A HACS a HFS-ben erre a tervezési időszakra nem fogalmazott meg térségek közötti együttműködést nemzetközi szinten, így erre vonatkozóan e dokumentum nem tartalmaz adatot.

A térségek közötti együttműködés tervezett lehetőségeit a következők szerint kívánja megvalósítani a stratégia.

1. Az együttműködések tervezett tématerületei: a térséget körülölelő Tisza folyó turisztikai potenciáljának jobb kihasználása; helyi termékek és szolgáltatások értékesítésének segítése; térségeken átívelő rendezvények szervezésének segítése (például: Szabolcsi vágta).

2. Specifikus cél:

- Természeti látványosságra épülő turizmus fejlesztése
- Gazdasági környezet fejlesztése
- Lovas turisztikai attrakciók támogatása
- Térségeken átnyúló közösségi kapcsolatok fejlesztése

3. Indoklás, alátámasztás: Egyrészt az előző hasonló projektekben szerzett jó tapasztalatok hatására, másrészt a Helyzetfeltárásban és a SWOT analízisben is megfogalmazódott Belső Gyengeségek (3. A helyi termékekkel kapcsolatos kezdeményezések elszigeteltek, az összefogás nem jellemző. 4. A térség természeti adottságainak kiaknázására nem elegendő turisztikai infrastruktúra. 6. A hatékony térségi marketing hiánya) helyzetének javítása szempontjából lennének hasznosak a projektek, harmadrészt

bizonyos pályázatokhoz támogatás semmilyen más forrásból nem elérhető (nem nagy összegű fejlesztések).

Az előző LEADER ciklusban már sikerült a térség több településének (Dombrád, Tuzsér, Fényeslitke, Tiszamogyorós) részt vennie a „Térségek közötti együttműködés” központi kiírásaiban. Ezek a fejlesztések hasznosnak voltak, Fórumokon megfogalmazódott, hogy indokolt lenne a továbbvitelük, akár mint egy második ütem, vagy hasonlóak más támogatási területek bevonásával.

Hasznos fejlesztés volt a Vásárosnamény-Gergelyiugornya – Tuzsér – Dombrád Tiszai kempingek, kikötők felújítása, ahol a projekt lehetőséget adott a résztvevőknek együttműködésben megalkotni valamit, ami végül kihatott az egész Felső-Tiszaí vízi turizmusra.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

1. A HACS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök.

A Felső–Szabolcsi Vidékfejlesztési Egyesület 2008. január 15-én tartotta alakuló ülését, az Alapszabály elfogadására ekkor került sor. Tehát közhasznú egyesületként jött létre, azonban a törvényi szabályozás időközben megváltozott és az Egyesület már nem felel meg a közhasznú státusznak. Fő tevékenységi körei: vidékfejlesztés, kultúra, sport, műemlékvédelem, természetvédelem, környezetvédelem, egészségmegőrzés, szociális tevékenység, oktatás-képzés, stb.

2. A HACS összetétele (elnökség, tagság, munkacsoportok taglistája név/szervezet, a HACS-ban betöltött pozíció és a szakterület megnevezésével).

A Felső – Szabolcsi LEADER HACS összesen 104 taggal alakult meg. A 24 tagtelepülés 2014-ig állandó maradt, az üzleti és civil szférában voltak folyamatos változások.

2014-ben, az EU 2014-2020-as időszakára készülve, a már fent említett megyehatárokhöz való igazodás miatt 4 településsel bővült a tagtelepüléseink száma (24-ről 28-ra).

Jelenleg 103 tagja van egyesületünknek, ebből 28 önkormányzat, 49 civil szervezet és egyházközség és 26 üzleti szférát képviselő szervezet. Az Egyesület a 93/2007.(VIII.29.) FVM rendeletben foglaltakat alapul véve három tagozatot hozott létre: közszféra tagozat (tagság 27 %-a), civilszféra tagozat (tagság 47,6 %-a), üzleti szféra tagozat (tagság 25,4 %-a).

Az Egyesület legfőbb döntéshozó szerve a Közgyűlés, amely évente legalább egyszer ülésezik. Az ülések időpontját az Elnökség határozza meg.

A Közgyűlés az Elnökség tagjait a Tagozatokon keresztül minősített többséggel, titkos szavazással, közvetett választással választja.

Az egyes Tagozatok legalább egy főt delegálnak az Elnökségbe, azzal, hogy a Civil- és Üzleti tagozat által delegált tagok aránya az Elnökségben minimum 60%-ot el kell érjen, míg a közszféra tagozat által delegált tagok aránya az Elnökségben maximum 40% lehet. A tényleges adatok a következők: a közszférát 31 %, a civil szférát 31 %, az üzleti szférát 38 % képviseli az Elnökségben. Az elnökség tagjai, a mindennapi elfoglaltságaikon túl, szakmai tudásukkal a következő szakterületeket is képviselik elnökségi munkájuk során:

Elnök:	Mártha Mihály Tibor (közszféra, - területfejlesztési szakterület)
Elnökhelyettesek:	Kozmáné Kasza Veronika (közszféra, - szociális szakterület)
	Katkó Lászlóné (üzleti szféra, - turisztikai szakterület)
Elnökségi tagok:	Kerekes Miklósné (üzleti szféra, - kereskedelmi szakterület)
	Szabó László (üzleti szféra, - kereskedelmi szakterület)
	Koncz Imre (civil szféra, - szociális szakterület)
	Abonyi Ferenc Rezső (üzleti szféra, - mezőgazdasági szakterület)

Soltész László (üzleti szféra, - szállítmányozási-logisztikai szakterület)

Rákóczi András (civil szféra, - területfejlesztési szakterület)

Bezzegh Gábor (civil szféra, - szociális szakterület)

Tóth Árpád (civil szféra, - tömegsport szakterület, közgazdasági szakterület)

Lukácsi Attila László (közsféra, - államigazgatási szakterület)

Bardi Béla (közsféra, - tömegsport szakterület)

Az egyesület egyéb tisztségviselőit titkos szavazással, minősített szótöbbséggel választja. A tisztségviselők megbízatásának időtartama: 3 év, kivéve a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság tagjai, akiket a közgyűlés határozatlan időre választ.

A közgyűlés az egyesület működésének, gazdálkodásának és vagyonkezelésének ellenőrzésére Pénzügyi Ellenőrző Bizottságot választ.

A Pénzügyi Ellenőrző Bizottság csak a Közgyűlésnek alárendelt testület.

A Pénzügyi Ellenőrző Bizottság 3 tagú, az Elnököt és külön a két tagot a Közgyűlés választja, minősített többséggel, titkos szavazással, közvetlen választással, határozatlan időre. Pénzügyi Ellenőrző Bizottsági tagságot külső személy is betölthet. A Pénzügyi Ellenőrző Bizottság tagjai:

Elnök: **Daku Attila** (közsféra)

Tagjai: **Kalinák József** (közsféra)

Nagy István (civil szféra)

A Pénzügyi Ellenőrző Bizottság tevékenységéről a bizottság elnöke a Közgyűlésen beszámol. Nem lehet a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság tagja és/vagy Elnöke az Egyesület Elnöke, Elnökségi tagja vagy azok közeli hozzátartozója.

Az Egyesület taglistája szférák szerinti bontásban:

KÖZSZFÉRA				
Ssz	Szervezet	Képviseli	Település	Betöltött pozíció
1.	Ajak Önkormányzat	Kerekes Miklós	Ajak	tag
2.	Anarcs Önkormányzat	Kalinák József	Anarcs	PEB tag
3.	Benk Község Önkormányzata	Mészáros Lajos	Benk	tag
4.	Dombrád Önkormányzat	Kozmáné Veronika	Kasza Dombrád	Elnök helyettes
5.	Döge Önkormányzat	Dr. Nagy Péter	Döge	tag
6.	Eperjeske Község Önkormányzata	Pásztor Gábor	Eperjeske	tag
7.	Fényeslitke Önkormányzat	Mártha Mihály Tibor	Fényeslitke	Elnök
8.	Győröcske Önkormányzat	Batári Ferenc	Győröcske	tag
9.	Gyulaháza Önkormányzat	Bardi Béla	Gyulaháza	Elnökségi tag
10.	Kékcse Község Önkormányzat	Szekeres Katalin Éva	Kékcse	tag
11.	Kisvárdai Város Önkormányzata	Leleszi Tibor	Kisvárdai	tag
12.	Komoró Község Önkormányzata	Farkas Béláné	Komoró	tag
13.	Mándok Önkormányzata	Pekó László	Mándok	tag
14.	Mezőladány Önkormányzata	Ifj. Bartha Attila	Mezőladány	tag

15.	Pátroha Önkormányzata	Tóth Sándor	Pátroha	tag
16.	Rétközberencs Község Önkorm.	Zborai Tiborné	Rétközberencs	tag
17.	Szabolcsbáka Önkormányzat	Somogyi László	Szabolcsbáka	tag
18.	Szabolcsveresmart Község Önkormányzata	Nagy Béla	Szabolcsveresmart	tag
19.	Tiszabездéđ Önkormányzata	Daku Attila	Tiszabездéđ	PEB Elnök
20.	Tizakanyár Község Önkormányzat	Háda György	Tizakanyár	tag
21.	Tizamogyorós Önkormányzata	Ésik Bálint	Tizamogyorós	tag
22.	Tizsaszentmárton Önkormányzat	Szúcs Dezső	Tizsaszentmárton	tag
23.	Tornyospálca Önkormányzat	Lukácsi Attila	Tornyospálca	Elnökségi tag
24.	Tuzsér Polgármesteri Hivatal	Ferkovics Tibor	Tuzsér	tag
25.	Újdombrád Község Önkormányzat.	Kállai András	Újdombrád	tag
26.	Újkenéz Önkormányzat	Dicső Zoltán	Újkenéz	tag
27.	Záhony Város Önkormányzata	Helmeczi László	Záhony	tag
28.	Zsurk Önkormányzat	Pócsikné Ágnes	Vakula Zsurk	tag

CIVIL SZFÉRA

Ssz	Szervezet	Képviseli	Település	Betöltött pozíció
1.	Ajak Ifjúságáért Közhasznú Közalapítvány	Tormáné Ilona	Szabó Ajak	tag
2.	Anarcsi Görög Katolikus Egyházközség	Monostory Marcell	Anarcs	tag
3.	Anarcs Polgárőr Szervezet	Tóth Barnabás	Anarcs	tag
4.	Anarcsi Református Egyházközség	Diák Péter	Anarcs	tag
5.	Dombrád SE	Kozmáné Veronika	Kasza Dombrád	tag
6.	Dombrádi Református Egyházközség	Sipos Kálmán	Dombrád	tag
7.	Római Katolikus Egyházközség Dombrád	Gyetkó László	Dombrád	tag
8.	Dombrád és Térsége Kossuth Egylet	Kozmáné Veronika	Kasza Dombrád	tag
9.	Együtt a Dögei Nyugdíjasokért és Megváltozott Munkaképességűekért	Jánvári József	Döge	tag
10.	Dögei Cigány Kisebbségi Önk.	Rózsa Jenő	Döge	tag
11.	Dögei Református Egyházközség	Terjékné Enikő	Eszterhai Döge	tag
12.	Eperjeskei Református Egyházközség	Iván Barna Zsolt	Eperjeske	tag
13.	Egészség és Családvédő Egyesület	Drimbáné Karakó Erzsébet	Dr. Fényeslitke	tag
14.	Fényes Kertészek és Kertbarátok Egyesület	Drimba János	Fényeslitke	tag

15.	Fényeslitkei Református Egyházért Alapítvány	Bezzeghné Ignéczi Anikó Ágnes	Fényeslitke	tag
16.	Fényeslitke Sportegyesület	Bakó Sándor	Fényeslitke	tag
17.	Fényeslitkei Református Egyházközség	Bezzegh Gábor	Fényeslitke	Elnökségi tag
18.	Gyermekeink Jövőjéért Alapítvány	Nagy Ferencné	Fényeslitke	tag
19.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Agrárkamara	Demendi László	Kisvárdá	tag
20.	Tisza-partján Egyesület	Katkó László	Kisvárdá	tag
21.	Kisvárdai Görög Katolikus Egyházközség	Grunda János	Kisvárdá	tag
22.	Kisvárdai Református Egyházközség	Százvai László	Kisvárdá	tag
23.	Kékcsei Összefogás Közhasznú Egyesület	Barati Ferenc	Kékcse	tag
24.	Hubertus Vadásztársaság	Gubik Tibor	Kékcse	tag
25.	Kékcsei Református Egyházközség	Kölönte Zsolt	Kékcse	tag
26.	Komorói Iskoláért és Óvodáért Alapítvány	Markovics Attila	Komoró	tag
27.	Komoró Református Egyház	Szilágyi László	Komoró	tag
28.	Mezőladányi Református Egyházközség	Szabóné Kovács Dóra	Mezőladány	tag
29.	Mándoki Református Egyházközség	Kozma Zsolt	Mándok	tag
30.	Mándok Város SE	Pekó László	Mándok	tag
31.	Római Katolikus Egyház Mándok	Bodnár Imre	Mándok	tag
32.	Pátróhai Református Egyházközség	Koncz Imre	Pátróha	Elnökségi tag
33.	Rétközberencsi Református Egyházközség	Ősz András	Rétközberencs	tag
34.	Szabolcsbákai Református Egyházközség	Kisjuházné Barta Katalin	Szabolcsbáká	tag
35.	Szabolcsveresmarti Görögkatolikus Egyházközség	Máté Csaba	Szabolcsveresmart	tag
36.	Tiszakanyári Református Egyházközség	Kántor Gábor	Tiszakanyár	tag
37.	Tiszaogyorós Református Egyház	Iván Barna	Tiszaogyorós	tag
38.	Tiszaogyorósért Kulturális Közhasznú Alapítvány	Dr. N. Fodor János	Tiszaogyorós	tag
39.	Tiszaszentmártoni Református Egyházközség	Márkus László	Tiszaszentmárton	tag
40.	Tornospálcai Református Egyházközség	Szántó József	Tornospálca	tag
41.	Nagy Sándor Kertbaráti Klub	Lakatos Bertalan	Tuzsér	tag
42.	Tuzsér Községért Közalapítvány	Tóth Árpádné Török Emese	Tuzsér	tag

43.	Tuzséri Református Egyház	Bodnár Róbert	Tuzsér	tag
44.	Tuzsér Sportegyesület	Tóth Árpád	Tuzsér	Elnökségi tag
45.	Barátság Horgász Egyesület	Mihály János	Tuzsér	tag
46.	Újkenézi Református Egyház	Nagy István	Újkenéz	PEB tag
47.	Záhony Polgárvédelmi Körzet Közalapítvány	Gyenge László	Záhony	tag
48.	KIÚT Térségfejlesztési Egyesület	Rákóczi András	Záhony	Elnökségi tag
49.	Komorói nők Egyesülete	Jászai Béláné	Komoró	tag

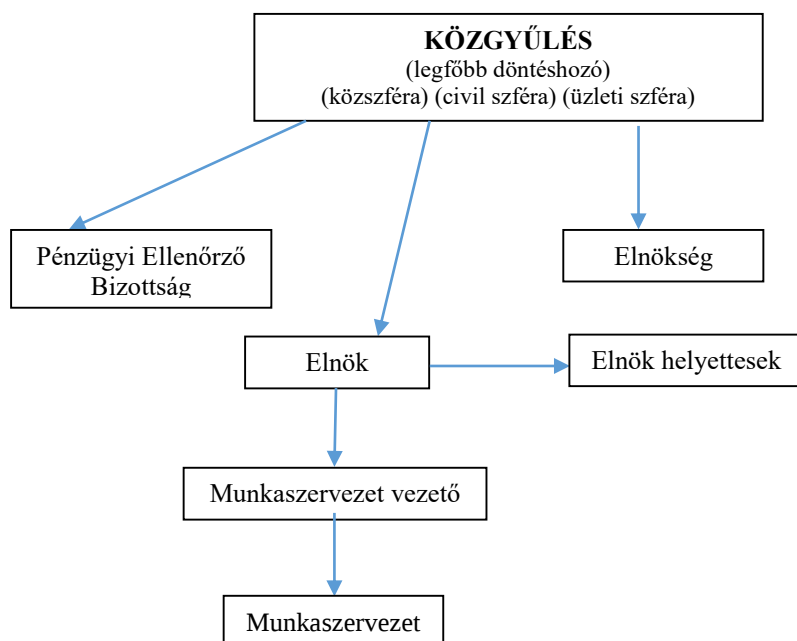
ÜZLETI SZFÉRA

Ssz	Szervezet	Képviseli	Település	Betöltött pozíció
1.	KEREKES TŰZÉP KFT.	Kerekes Miklósné	Ajak	Elnökségi tag
2.	ROYAL BÚTOR Kft.	Molnár Zsolt	Ajak	tag
3.	Gégény Sándor	Gégény Sándor	Dombrád	tag
4.	JOANNAM Bt.	Gégény Sándor Krisztián	Dombrád	tag
5.	Abonyi Ferenc	Abonyi Ferenc	Eperjeske	Elnökségi tag
6.	ÖKO-HABE Kft.	Abonyiné Kántor Anita	Eperjeske	tag
7.	Keramik Bt.	Szemján Tibor	Fényeslitke	tag
8.	Molnár Béla	Molnár Béla	Gyulaháza	tag
9.	Gyulaháza Sütőde Kft.	Tomcsa Zsolt	Gyulaháza	tag
10.	Szikszai Pálinka Manufaktúra Kft.	Szikszai	Kékcse	tag
11.	KÉK BA-BÓ Bt.	Barati Ferencné	Kékcse	tag
12.	JUJO TRADE Kft.	Juhász Józsefné	Kékcse	tag
13.	PÁLCA HÚS KER Kft.	Deutsch Pál	Kisvárd	tag
14.	Főnix-Camping Bt	Katkó Lászlóné	Kisvárd	Elnökhelyettes
15.	Katkó László Sándor	Katkó László	Kisvárd	tag
16.	Szabó Bio Ker. Kft	Szabó László	Komoró	Elnökségi tag
17.	Szabó Tamás	Szabó Tamás	Komoró	tag
18.	WORLD-TRANSIT Kft.	Szabó István	Mándok	tag
19.	Fráter Sándor	Fráter Sándor	Mándok	tag
20.	T.T-TRANSEK Kft.	Tar Tibor	Pap	tag
21.	Karászi László	Karászi László	Pátróha	tag
22.	Karászi Tűzép	Karászi Lászlóné	Pátróha	tag
23.	KELET-TRANS 2000 KFT	Soltész László	Záhony	Elnökségi tag
24.	Transit-Speed Kft.	Szabó Ferenc	Záhony	tag

25.	Tranzit Railway Zrt.	dr. Szabó Ferenc	Záhony	tag
26.	Takács Károly Tibor EV	Takács Károly Tibor	Anarcs	tag

3. A HACS tervezett szervezeti felépítésének bemutatása (szerkezeti ábra segíti a megértést).

Az Egyesület szervezeti felépítése:

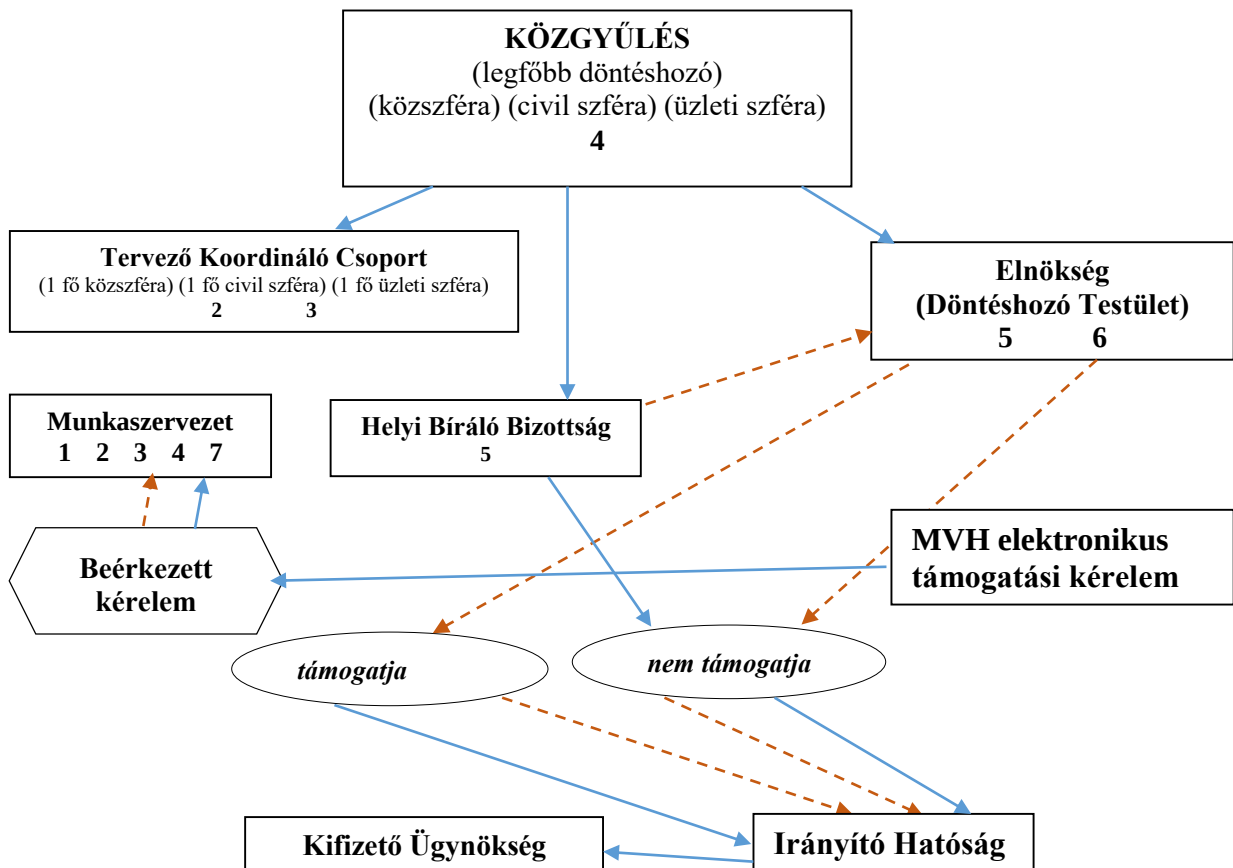

A HACS feladatai:

1. A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.
2. A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható.
3. A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával.
4. Az elkészített Helyi Fejlesztési Stratégia elfogadása.
5. Támogatási kérelmek befogadása és értékelése.
6. Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.
7. A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.

8. A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.

A HACS tervezett szervezeti felépítése és eljárásrendje a stratégia megvalósítására (a megnevezések alatti számok a feladatok sorszámát jelölik):

4. Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása az útmutató 10. mellékletében felsorolt feladatokat figyelembe véve.

Községi: A legfőbb döntéshozó szerv. Hatáskörébe tartozik az alapszabály, a fegyelmi és a szervezeti és működési szabályzat megállapítása és módosítása, döntés tagsági ügyekben, tagfelvétel, tagkizárás ügyében. Elfogadja az elnökség beszámolóját. Dönt az egyesület más egyesülettel való egyesülésének, szétválásának, valamint feloszlásának kimondásáról. Hatásköre az elnök, az elnökhelyettesek, az elnökségi tagok, valamint a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnökének és tagjainak megválasztása. Elfogadja az éves költségvetést, illetőleg a költségvetési beszámolót és az egyszerűsített mérleget, valamint az egyesület éves tevékenységéről, gazdálkodásáról szóló beszámolót. Megállapítja a tagdíj mértékét. Hatáskörébe tartoznak mindazok a kérdések, amelyeket jogszabály, vagy az alapszabály a közgyűlés hatáskörébe utal, illetőleg amelyeket a közgyűlés a saját hatáskörébe von: A Helyi Fejlesztési Stratégia megalkotása kapcsán megválasztja a Tervező Koordináló

Csoport (TKCS) tagjait és annak, valamint a Munkaszervezet hatáskörébe utalja a HFS elkészítését. Az elkészült stratégia-tervezetet és a végleges stratégiát elfogadja.

Pénzügyi Ellenőrző Bizottság: A közgyűlés az egyesület működésének, gazdálkodásának és vagyonkezelésének ellenőrzésére Pénzügyi Ellenőrző Bizottságot választ. A Pénzügyi Ellenőrző Bizottság csak a Közgyűlésnek alárendelt testület. Feladata: az egyesület pénz- és vagyonkezelésének vizsgálata; a társadalmi szervezetek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok és egyéb kötelező előírások betartásának ellenőrzése; tagdíjak befizetésének ellenőrzés; az éves mérleg felülvizsgálata; a gazdálkodás célszerűségének, szabályszerűségének, az előirányzott bevételek és kiadások teljesítésének évenkénti vizsgálata; a bizonylati fegyelem betartásának ellenőrzés; az egyesületi vagyon megóvása érdekében szükséges intézkedések megtételének ellenőrzése; a működésével kapcsolatos részletes szabályokat tartalmazó Működési Szabályzat és Ügyrend elfogadása. A HFS tervezéséhez, elkészítéséhez kapcsolódó feladata nincs.

Elnökség: az egyesületben betöltött feladatai és hatásköre:

- az egyesület napi ügyeinek vitele, az ügyvezetés hatáskörébe tartozó ügyekben a döntések meghozatala
- a beszámolók előkészítése és azoknak a közgyűlés elé terjesztése
- az éves költségvetés elkészítése és annak a közgyűlés elé terjesztése
- az egyesületi vagyon kezelése, a vagyon felhasználására és befektetésére vonatkozó, a közgyűlés hatáskörébe nem tartozó döntések meghozatala és végrehajtása
- az egyesület jogszabály és az alapszabály szerinti szervei megalakításának és a tisztségviselők megválasztásának előkészítése
- a közgyűlés összehívása, a tagság és az egyesület szerveinek értesítése
- az elnökség által összehívott közgyűlés napirendi pontjainak meghatározása
- részvétel a közgyűlésen és válaszadás az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre
- a tagság nyilvántartása
- az egyesület határozatainak, szervezeti okiratainak és egyéb könyveinek vezetése
- az egyesület működésével kapcsolatos iratok megőrzése
- az egyesületet érintő megszűnési ok fennállásának mindenkor vizsgálat és annak bekövetkezte esetén az e törvényben előírt intézkedések megtétele
- az egyesület törvényes és alapszabályszerű működésének biztosítása és felügyelete, a közgyűlési határozatok végrehajtása és a végrehajtás ellenőrzése;
- az egyesület rövid távú fejlesztési programjának meghatározása;
- az egyesület nemzetközi tevékenységének irányítása, nemzetközi kapcsolatainak szervezése;
- hatáskörébe utalt jogorvoslati kérelmek elbírálása, illetőleg fegyelmi jogkör gyakorlása,
- dönthet mindazokban a kérdésekben, amelyeket jogszabály, vagy az alapszabály, illetőleg az egyesület
- közgyűlése a hatáskörébe utal.
- Munkaszervezet vezetéséért felelős Munkaszervezet vezető kiválasztása;
- a képviselőt delegálhat egyéb szervezetekbe;
- A HFS tervezéséhez és végrehajtásához kapcsolódó Elnökségi feladatok:
- Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.

- A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.

Munkaszervezet: Az egyesület ügyintézését a Munkaszervezet látja el. A Munkaszervezet az Egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma az egyesület tevékenységeihez igazodóan változhat, amely a Szervezeti és Működési Szabályzatban kerül meghatározásra.

A Munkaszervezet munkáját a hivatal vezetőjeként a Munkaszervezet vezető irányítja. A Munkaszervezet vezető kiválasztásáról az Elnökség gondoskodik.

A HFS tervezéséhez és végrehajtásához kapcsolódó feladatai:

- A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.
- A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható.
- A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával.
- Támogatási kérelmek értékelés előkészítése.
- A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.

Tervező Koordináló Csoport: A TKCs megalakítása a fejlesztési stratégia tervezésének, megalkotásának időszakára szól. Jelenleg a Közgyűlés tett javaslatot arra, hogy 3 fő a Munkaszervezet alkalmazottai (Bodnár János, Fazekasné Szikora Ágnes, Kun László) és még 3 fő képviselje a 3 szférát az Egyesület tagságából. Így a Közgyűlés szavazta meg, hogy a TKCs tagjai legyen Klicsu Ferenc (Tuzsér, Tuzsér Községért Közalapítvány) – civil szféra részéről, Helmeczi László (Záhony Város Önkormányzata, polgármester) – közsféra részéről, Molnár Béla (Gyulaháza, Molnár Tüzép) – üzleti szféra részéről. Ez a munkacsoport készíti el, viszi az elnökség elé, fogadtatja el a közgyűléssel és nyújtja be az IH-nak az elkészült stratégiát.

A szerkezeti ábrában megjelölt feladatai a TKCs-nak:

- A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható.

- A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával.

Helyi Bíráló Bizottság: A stratégia megvalósításának időszakában működő bizottság, a tervezettek szerint. Tagjait a Közgyűlés választja meg. Általában a Közgyűlés dönti el, hogy az Elnökség tagjai, vagy az Egyesületben tisztséget nem betöltő tagok közül választja ki a bizottság tagjait. Létszáma maximum 7 fő lehet. Összetételük arányát tekintve, a kiválasztási döntéseknél legalább 50 %-ban állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják a képviseltet a bizottságban. A stratégia végrehajtása/megvalósítása időszakra vonatkozó feladata a kidolgozott pályázatok értékelése és kiválasztása, továbbá a végleges jóváhagyás előtt a javaslataik megküldése az Irányító Hatósághoz a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.

5. A pályázatok kiválasztásával és a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása a KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontjának teljesítésével⁷ (a folyamatábra segíti a megértést).

A pályázati kiírás meghirdetését követően, a kötelező türelmi idő betartását után, a pályázatot az ügyfél a rendeletben meghatározott keretek között a LEADER HACS HFS-ében megfogalmazott intézkedések vonatkozásában nyújthat be, amelyet a stratégia a Cselekvési tervében foglal össze. A benyújtott pályázatok értékelését, illeszkedését a HBB végzi.

Helyi Bíráló Bizottság:

Tagjai jelenleg még nem ismertek, de a Közgyűlés választja majd meg, amikor a Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtása elkezdődik, megjelennek az első pályázati kiírásaink. **A HBB létszáma maximum hét főből fog állni**, amelyben a közsféra képviselőinek aránya nem érhetik el az 50 %-ot, tagjai az egyesület tagjai közül kerülnek ki, de nem szerepelhetnek az elnökség vagy a PEB tagjai között. A Közgyűlésnek ügyelnie kell arra, hogy a kiírásoknak megfelelő szakmai tapasztalata vagy képzettsége minden HBB tagnak meglegyen, ugyanis feladatuk lesz a pályázatok kiválasztása, a rendelkezésre álló, az ügyfél által benyújtott információk alapján, valamint a pályázatok értékelése/pontozása és ezek támogatására, vagy elutasítására történő javaslattétel az IH felé.

Elnökség (Döntéshozó Testület):

Tagjait szintén a Közgyűlés választja majd meg, amikor a Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtásának időszaka kezdődik el és megjelennek első pályázati kiírásaink. A Közgyűlés dönthet akár úgy is, hogy az Elnökség tagjait nevezi meg Döntéshozó Testületi tagjaiként, a szervezeti és működési rendszerben még nem ismert felállításának szükségessége. Az Elnökség tagjai a következők: **Közszférát képviseli:** Mártha Mihály Tibor (elnök), Kozmáné Kasza Veronika (elnökhelyettes), Lukácsi Attila László, Bardi Béla.

Civil szférát képviseli: Koncz Imre – Pátróhai Református Egyházközség, Rákóczi András – KIÚT Térségfejlesztési Egyesület, Bezzegh Gábor – Fényeslitkei Református Egyházközség, Tóth Árpád – Tuzsér Sportegyesület

Üzleti szférát képviseli: Katkó Lászlóné – Főnix Camping Bt. (elnökhelyettes), Kerekes Miklósné – Kerekes Tüzép, Szabó László – Szabó Bio-Ker Kft., Abonyi Ferenc Rezső – egyéni vállalkozó, Soltész László – Kelet-Trans 2000 Kft.

A központilag benyújtott pályázat vizsgálata folyamán egyszerre kell a rendelet által előírt kereteknek történő megfelelést, illetve a HFS-ben a LEADER HACS által megfogalmazott kritériumoknak történő megfelelést vizsgálni. A HFS-nek a fő célkitűzéseket és intézkedéseket tárgyaló része az, amelyben a LEADER HACS meghatározza a támogatás alapjául szolgáló kiválasztási kritériumokat, feltételeket.

A HBB támogató vagy elutasító döntéseit **részletes indoklással** kell alátámasztani, ezért kiemelten fontos, hogy a támogatás, illetve az elutasítás ténye levezethető legyen a HFS-ből és a pályázati kiírásból. Az elutasított projektek indoklása az ügyfél számára támpontot jelent a későbbi átdolgozáshoz és újra beadáshoz, ezért azt részletesen ki kell dolgozni.

A HBB titkársági feladatait a HACS munkaszervezete látja el. Ahhoz, hogy a HBB döntéshozatala hatékonyan és gyorsan történjen az ülésekre a rendeletben, a pályázati kiírásban és a HFS-hez történő illeszkedést bemutató előterjesztést készít a munkaszervezet. A munkaszervezet feladatkörébe tartozik a beérkezett pályázatokról és a HBB döntéseiről szóló nyilvántartások, jegyzőkönyvek vezetése, előkészítése a döntéshozatalra, valamint az IH tájékoztatása a HBB döntéséről.

Ahhoz, hogy a döntéshozatal érdekében megfelelő módon előkészítettek legyenek a benyújtott pályázatok, a LEADER HACS-nak széleskörű kommunikációt kell folytatnia a benyújtási időszak megkezdése előtt az illetékességi területén. Ehhez az is szükséges, hogy az ügyfél ismerje a HFS-t és az abban megfogalmazott célkitűzéseket, intézkedéseket és azonosan értelmezze a LEADER akciócsoport szereplőivel.

A megfelelő információszolgáltatáshoz a HACS munkaszervezetének jól használható honlapot, ügyfélszolgálatot kell működtetnie, valamint fórumokat kell tartani a lehetséges ügyfélkör számára. Ezeket egészítik ki a tájékoztató kiadványok, hirdetések, média megjelenések.

6. A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében.

Munkaszervezet: Három főből áll, mindenki egyetemet végzett diplomás. A munkaszervezet vezető gépészmérnök végzettségű, az egyik vidékfejlesztési menedzser faipari gépészmérnök, a másik terület- és településfejlesztő geográfus és földrajz tanár végzettséggel rendelkezik.

Már a 2007-2013-as időszakban is e három fő alkotta a munkaszervezetet, a kezdetektől fogva. Mindenkinek van gyakorlata a stratégia megalkotásban, felülvizsgálatban és a végrehajtásban is. A munkaszervezet minden tagja részt vett a kérelmek értékelésében, feldolgozásában is.

Tervező Koordináló Csoport (TKCs): Szintén három főből áll, és a munkaszervezet alkalmazottaival kiegészülve készítik el a Helyi Fejlesztési Stratégiát. Tagjait a Közgyűlés választotta meg. Mindhárom szférát egy-egy fő képviseli benne, tehát a közszéfera aránya nem éri el az 50 %-ot a csoport összetételében. A HFS tervezésének végleges munkájában részt vett, meghívottként

tanácskozási joggal, Fazekas Tibor a Kisvárdai és Térsége Szociális Szolgálatától, a Család- és Gyerekjóléti Szolgálatot képviselve, mint családsegítő szakember.

A közszférát Helmeczi László, Záhony város polgármestere képviseli, aki informatikai szakember, az üzleti szférából lett megválasztva polgármesterré 2014-ben, vállalkozói tevékenységét jelenleg szünetelteti. A civil szférát Klicsu Ferenc, a Tuzsér Községért Közalapítvány részéről képviseli, aki évtizedes, a közművelődésben eltöltött szakmai tapasztalattal rendelkezik. Az üzleti szférát Molnár Béla vállalkozó, a Molnár Tűzép, és faipari feldolgozó üzem tulajdonosa/vezetője képviseli Gyulaházáról, aki korábban a Bíráló Bizottság tagja is volt.

A hátrányos helyzetű csoportok érdekeinek képviseletében, tanácskozási joggal rész vesz a TKCs munkájában Fazekas Tibor meghívott családsegítő, a Kisvárdai és Térsége Szociális Szolgálatától. Feladata az elkészült HFS nyers változatának értékelése a hátrányos helyzetűek szemszögéből, valamint szakmai ajánlások megfogalmazása HFS végleges verziójának elkészítéséhez.

7. A működés fizikai feltételeinek bemutatása.

A Felső – Szabolcsi LEADER HACS egy irodát működtet a HACS székhelyén, Fényeslitkén. Az iroda Fényeslitke Község háza épületében található, külön bejáratúval rendelkezik. Két helyiségből áll, amelyek összesen 65 m² alapterületűek. A kisebbik helyiség a munkaszervezet vezető irodája, a nagyobbban a két munkavállaló dolgozik, de három munkavállalónak is van hely kialakítva. Ebben a helyiségben található az irattár is. Az irodába történő belépést elektronikus beléptető rendszer szabályozza, kiépített az elektromos tűzvédelmi rendszer és a betörésvédelmi rendszer is.

A megfelelő informatikai háttérrel szintén rendelkezik irodánk. A munkavállalóknak egy-egy irodai számítógépe van a megfelelő hardware és software követelményekkel (3,2 GHz P5 CPU, 8 GB RAM, min. 240 GB SSD merevlemez, 1920x1080 monitor felbontás, 20 Mbit/s hálózati sávszélesség; MS Windows 10 operációs rendszer, MS Office 2013 irodai csomag). Rendelkezünk 2 db. fekete-fehér és 1 db. színes A/4 nyomtatóval, A/3 TWAIN-kompatibilis scannellel, digitális fényképezőgéppel, ZEBRA TLP 2844 etikett nyomtatóval, mobiltelefonnal, postafiókkal, dátumbélyegzővel, érkeztető-bélyegzővel, cégbélyegzővel. Minden munkavállalónak van saját tulajdonú gépkocsija, amely szükség esetén rendelkezésre áll (pl. helyszíni szemlékhez, monitoring feladatok ellátásához, fórumok helyszínére való eljutáshoz, stb.)

8. A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása.

A működésre tervezett költségek úgy lettek meghatározva, hogy a tervezés, fejlesztési források felhasználásának és az után követés időszakára a munkaszervezet gondtalanul tudjon működni. A 2016. évben került a legalacsonyabb keret meghatározásra, mivel a működési keretet csak a végleges stratégia elfogadása után lehetséges igénybe venni, ami 2016. június 10 után felmerülő kiadásokat feltételez. A rendelkezésre álló fejlesztési keret 2019-ig kerül le pályáztatásra a 2020-as évben történik az után követés monitoringozás folyamata. Ebből adódóan a működésre is 2020-ig határoztunk meg keretet, egyenletesen.

Ezek a működési költségek 3 fő főállású alkalmazott (1 fő munkaszervezet vezető, 2 fő vidékfejlesztési menedzser), személyi jellegű kiadását (bér, járulék), kiküldetéseinek költségét, az iroda bérleti díját, nyilvánosság költségei, és a működéshez szükséges dologi jellegű kiadásokat fedezi.

Animációs kiadásokra 2016-2020 között egyenletesen mértékben terveztünk, mivel az előző ciklusban folyamatosan végeztük e feladatokat ezért nem feltételezhető nagyobb igény erre a

tevékenységre a ciklus elején. 2020-ban is szükségesnek látjuk az ilyen típusú munkát a sikeres megvalósítás érdekében, így az utolsó évre is terveztünk animációs tevékenységre kiadást.

8.4 Kommunikációs terv

A kommunikációs tevékenység célcsoportja: az egyesület, kommunikációs tevékenységét két különböző intézkedésben határozza meg.

Egyik a megfelelő nyilvánosság biztosítása a LEADER támogatások adta lehetőségekről, megmutatva milyen fejlesztéseket tudott generálni ez a támogatási forma térségünkben, az elmúlt időszakban, ezáltal segítve a fejlesztési elképzelések beültetését a jelenlegi támogatási lehetőségeink közé. Célcsoportja a térségünk támogatások után érdeklődő civil, üzleti és közszféra szereplői.

Másik kommunikációs intézkedés fő célja, a lehető legtöbb információ átadása a pályázatot szabályozó jogszabályokkal kapcsolatosan, annak érdekében, hogy minél több jó minőségű pályázat készülhessen és valósulhasson. Célcsoportja a térségünk pályázni kívánó civil, üzleti és közszféra szereplői.

Kommunikációs eszközök bemutatása: A terv végrehajtása érdekében több eszközt is fogunk használni, mindig az aktuális feladathoz a legmegfelelőbb és leghatékonyabb eszközt kívánjuk kiválasztani a következők közül.

- A munkaszervezet dolgozói munkaidőben, a munkaszervezet irodai helyiségében folyamatosan, a hét minden munkanapján, egész évben fogadja az ügyfeleket a vidékfejlesztést érintő bármilyen kérdésben, így a HFS- érintő kérdésekben is.
- A helyszíneken fórumokat szervezünk elsősorban a városokban, igény esetén más falvakban, és a megjelenteknek személyesen adunk tájékoztatót az aktuális információkról.
- A 2014-2020-as időszakra frissített a kor igényeinek és technikai feltételeinek megfelelő honlapot (www.felsoszabolcs.hu) üzemeltetünk.
- Jelenleg a leghatékonyabb információ áramlással bíró Facebook profilt is kívánunk alkalmazni gyakori frissítéssel.
- Írott sajtó tekintetében elsősorban, a térségünkben kéthetente megjelenő, a háztartásokba ingyen eljutó Nexus újságban, esetenként megyei napilapban kívánunk hirdetni.
- Az előző időszak eredményeit a már elkészült prospektusunkkal kívánjuk népszerűsíteni.

Dokumentumokhoz való hozzáférés lehetősége: az aktuális dokumentumokat (HFS, pályázati dokumentációk, stb.) a honlapunkon tesszük elérhetővé. Megfelelő menüpont alatt letölthető formátumban. Esetleges kérdések tekintetében a munkaszervezet dolgozói munkaidőben, a munkaszervezet irodai helyiségében folyamatosan, a hét minden munkanapján, egész évben elérhetőek.

Kommunikációs tevékenység felelőse: a kommunikációs feladatokért a munkaszervezet vezető a felelős. Alapvetően gépészmérnök végzettségű, ugyanakkor szakmai múltjának köszönhetően rendelkezik megfelelő kompetenciával.

Kommunikációs tevékenység ütemezése: a jó kommunikáció alapja a megfelelő ütemezés. A kommunikációs intézkedéseinket a megjelenő pályázatokhoz kell időzíteni. A megjelenés előtt tájékoztatunk a LEADER támogatási lehetőségekről, megjelenést követően és a beadási lehetőség megnyílása előtt, a pályázatot szabályozó jogszabályokkal kapcsolatosan. Természetesen a nyertes

pályázókat sem kívánjuk magukra hagyni, az elszámolási időszakban is tovább folytatjuk az információ átadását.

Kommunikációs tevékenység pénzügyi terve: a kommunikációra szánt pénzügyi keretet a teljes időszakra arányosan kell meghatározni, mivel a kommunikáció minden fázisa fontos és arányosan hasonló nagyságrendű költségvonzattal rendelkezik.

8.5 Monitoring és értékelési terv

Az Egyesület komoly erőfeszítéseket tesz a közvetlen és közvetett eredmények összegyűjtésére. A HFS-hez kapcsolódó monitoring, a stratégia előrehaladásának, hasznosságának és a tervezett indikátorok megvalósulásának vizsgálatát foglalja magába, több típusú monitoring eszközt használva.

A monitoring és értékelési tervek megvalósításához szükség van egyfajta informatikai rendszerre, amely az ügyfél-, projekt és fejlesztési stratégiai szinten is képes az adatok gyűjtésére, rendszerezésére és elemzésére.

Hasznos adatforrás a területi reálfolyamatok mérésének alapjául szolgáló TeIR, amely folyamatosan biztosít adatokat, ez a rendszer csak a területi monitoring és értékelő tevékenységek ellátásához szükséges információs háttérrel biztosítja.

A monitoring és értékelés a stratégia teljes életciklusára (2016-2020), annak 4 fő szakaszára (1. tervezés, 2. végrehajtás, 3. felülvizsgálati időszak és 4. lezárás/értékelés) vonatkozik.

A monitoring tevékenység során a HACS többek között elemzi és értékeli a megvalósítás előrehaladását, az erőforrások felhasználásának mértékét, a tevékenységek tervek szerinti megvalósítást, a tervezett indikátorok mutatói meglétét a valóságban, valamint a kívánt társadalmi-gazdasági hatások elérését is, ha azok méretően megjeleníthetőek.

Monitoring eszközök

Megnevezés	Leírás
Stratégia előrehaladásáról készült jelentések	A projektközi jelentések a HFS megvalósulásáról. A HFS előrehaladásáról készült összefoglaló jellegű két évi jelentést, mely magába foglalja a forrás-felhasználást, indikátorok teljesülését, a fenntarthatóságot.
Helyszíni szemlék	Látogatás a projekthez tartozó tevékenységek helyszínén (megvalósult pályázatok), a projektek teljes körű megismerése céljából.
Kérdőívek (online és nyomtatott)	A tagság számára készített egységes kérdőív, mely segít mérni a HFS hatékonyságát és a projektötletekhez, pályázatokhoz való illeszkedést. A vállalt indikátorok összegyűjtését és a tagság aktivitását, együttműködési szándékát, képességét, társadalmi hatást.
Önellenőrző lap	Önértékelés eszköze. Méri a HFS indikátorainak megvalósulását, hatékonyság, forrás-felhasználás, animációs tevékenységek eredményeit, saját szervezeti és szakmai fejlődést, fenntarthatóságot.

A monitoring és értékelési terv végrehajtása a Munkaszervezet feladata, amely a napi teendők során végrehajtható, külön forrást nem igényel.

Az értékelések és a beszámolók alapján készült anyagok/eredmények kommunikálása és terjesztése az egyesületen belül a tagságának történő megküldése által valósulnak meg, valamint a saját honlapon történő közzététellel érik el a széles társadalmat.

Monitoring eszközök a stratégia megvalósítása alatt

Módszer	Vizsgált témák	Eszközök	Gyakoriság
Önellenőrzés – belső monitorig – Önértékelés	HFS indikátorainak megvalósulása, hatékonyság, forrás-felhasználás, animációs tevékenység eredményei, saját szervezeti és szakmai fejlődés, fenntarthatóság.	Jelentések készítése, önellenőrző lap, kérdőív	Évente, de szükség esetén pályázati időszakonként
Projektértékelés	A stratégia megvalósulásának meghatározott időpontokban (előzetesen, közben vagy a befejezést követően) elvégzett részletes elemzése mutatószámok (indikátorok) alkalmazásával, amelynek célja a projekt egészére, vagy egy meghatározott részterületére vonatkozóan a célelérés, a teljesítések, az eredmények és a hatások, azaz a projekt hatékonyságának vizsgálata. Ezen túlmenően az értékelés célja a projekt egészének átgondolása, módosítások kidolgozása, következő projektek tervezésénél figyelembe vehető tapasztalatok leszűrése, hatékonyság értékelése.	Kérdőívek, beérkezett pályázatok elemzése, illeszkedés vizsgálata, interjú, helyszíni szemle, statisztika és beszámolók készítése	Végrehajtási fázisban, lezáró fázisban, egyszer-egyszer
A vállalt indikátorok megvalósulásának vizsgálata	Vállalt indikátorok	Kérdőívek, beérkezett pályázatok elemzése, illeszkedés vizsgálata, interjú, helyszíni szemle, statisztika és beszámolók készítése	Végrehajtási fázisban évente, lezáró fázisban egyszer

Beérkezett projektötletek és pályázatok HFS-hoz való illeszkedésének vizsgálata	Illeszkedés az átfogó, specifikus célokhoz, illetve intézkedésekhez, azok stratégiai és intézkedési jellegű elvárásaihoz	Beérkezett projektötletek, pályázatok elemzése, illeszkedés vizsgálata, statisztika és beszámolók készítése	Pályázati időszakonként
---	--	---	-------------------------

9 Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	Hagyományőrzés feltételeinek megteremtése.	0	30	24,45	0	0	54,45	8.9
2	Tematikus rendezvénysorozatok támogatása.	0	30	25	20	0	75	12.3
3	Gyermek- és ifjúsági táborok szervezése.	0	15	15	0	0	30	4.9
4	Egészségmegőrzési programok támogatása.	0	20	20	0	0	40	6.6
5	Civil szervezetek eszközfejlesztése.	0	20	20	0	0	40	6.6
6	Mikrovállalkozások támogatása.	0	70	70	70	0	210	34.5
7	Önkormányzati vállalkozások gazdaságfejlesztése	0	30	30	0	0	60	9.8
8	Turisztikai fejlesztések támogatása.	0	40	30	30	0	100	16.4
	Összesen	0	255	234,45	120	0	609,45	100

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés				
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek	10,55	23,5	23,5	23,5	23,5	104,55
Animációs költségek	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	3
Egyéb tervezett bevételek⁸	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	4
Összesen	11,95	24,9	24,9	24,9	24,9	111,55

⁸ Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.

Kiegészítő információk

1. 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján a kedvezményezett járások besorolása

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Régió	Megye	Járás	Lakónépesség (2013. XII. 31.)	A komplex mutató értéke	Rangsorszám a komplex mutató értéke alapján	Kedvezményezett járás (46,68 alatt)	Fejlesztendő járás (a népesség 15%-a)	Komplex programmal fejlesztendő járás (a népesség 10%-a)
ÉA	SSB	Záhonyi	19 192	28,52	22.	1	1	1
ÉA	SSB	Kisvárdai	56 779	36,66	64.	1	0	0

65

Elszámolható költségtípusok a 272/2014 (XI. 5.) Korm rendelet 5. mellékletének 3. fejezete alapján

Projekt előkészítés költségei:

1. Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költsége: max 5%
2. Közbeszerzési eljárások során felmerült költségek: max 1%

Beruházáshoz kapcsolódó költségek:

3. Ingatlanvásárlás: max 2%
4. Ingatlanhoz kapcsolódó, tulajdonszerzéssel nem járó kártalanítás költségei
5. Terület előkészítés: max 2%
6. Építéshez, felújításhoz kapcsolódó költségek
7. Eszközbeszerzés
8. Immateriális javak beszerzése

Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei:

9. Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége: max 1%
10. Egyéb műszaki jellegű szolgáltatások költsége
11. Képzéshez kapcsolódó költségek
12. Egyéb szakértői szolgáltatás költségei
13. Marketing költségek
14. Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költségei: max 0,5%
15. Projektszintű könyvvizsgálat: max 0,5%
16. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó bérleti díj
17. Egyéb szolgáltatási költségek

Szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei:

18. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás
19. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó útiköltség, kiküldetési (szállás, napidíj)

Célcsoport támogatásának költségei:

20. Célcsoport személyi jellegű ráfordításai
21. Célcsoport útiköltsége
22. Célcsoport képzési költsége
23. Célcsoport által igénybe vett munkaerő-piaci szolgáltatások költségei

Projektmenedzsment költség: max 2,5%

24. Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása
25. Projektmenedzsmenthez kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség
26. Projektmenedzsmenthez igénybevett szakértői szolgáltatás díja
27. Egyéb projektmenedzsment költség

Általános (rezsi) költségek: max 1%

28. Általános vállalat-irányítási költségek
29. Egyéb általános (rezsi) költség

Mellékletek

1. melléklet. - Felső-Szabolcsi HACS területi lefedettsége

